

Omlægningsplan

for

Lokal Trepert for hovedvandopland 2.2

Isefjord og Roskilde Fjord

November 2025

1. Omlægningsplan	4
1.1 Opfylder mål i vandområdeplanen	4
1.2 Anvendte virkemidler	4
1.3 Særligt udfordret trepart	5
1.4 Stor geografisk forskellighed i oplandet	6
1.5 Virkemidler og 'øvrige'	6
2. Data på kystvandgruppeniveau for Kattegat, Nordsjælland	7
2.1 Lavbundspotentiale i omlægningsplanen	8
3. Præsentation af data på hovedvandoplandsniveau for Lokal Trepert Roskilde Fjord og Isefjord	9
3.1 Isefjord, indre	13
3.2 Isefjord, ydre	15
Albertslund Kommune	21
Allerød Kommune	22
Ballerup Kommune	23
Egedal Kommune	24
Frederikssund Kommune	25
Furesø Kommune	26
Gladsaxe Kommune	27
Greve Kommune	28
Gribskov Kommune	29
Halsnæs Kommune	30
Herlev Kommune	31
Hillerød Kommune	32
Holbæk Kommune	33
Kyst- og vandløbsnære dynamiske interesseområder	33
Høje-Taastrup Kommune	35
Kalundborg Kommune	36
Lejre Kommune	38
Odsherred Kommune	39
Ringsted Kommune	40
Roskilde Kommune	41

Bilag	42
Bilag 1 Ordforklaring.....	43
Bilag 2 Kommissorium - Lokal trepart Isefjord og Roskilde Fjord	45
Bilag 3 Principper for omlægningsplaner - Isefjord og Roskilde Fjord	51
Bilag 4 Oversigt over møder afholdt og planlagt treparten Isefjord -Roskilde Fjord	54
Bilag 5 Potentiale for kvælstofeffekt ved minivådområder	55

1. Omlægningsplan

I denne omlægningsplan vil data på henholdsvis kystvandgruppe-, hovedvandoplands- og kommuneniveau blive præsenteret.

De arealer, der præsenteres i omlægningsplanen, er baseret på data fra IT-værktøjet MARS downloadet d. 28.10.2025. I omlægningsplanen for treparten Isefjord og Roskilde Fjord er der i alt indtegnet 350 projekter. MARS opgør projekterne i fire overordnede kategorier. I parentes er angivet antal projekter og deres bidrag til kvælstofindsatsen:

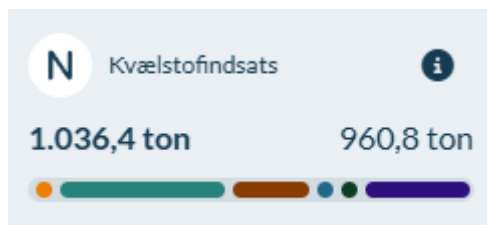
- Anlagte projekter (0 ton / 4 projekter)
- Projekter med etableringstilsagn (10 ton / 20 projekter)
- Projekter med forundersøgelsestilsagn (14 ton / 3 projekter)
- Skitseprojekter (924 ton / 323 projekter).

Samlet bidrager 346 projekter til reduktion af kvælstofudledningen.

1.1 Opfylder mål i vandområdeplanen

For at komme i mål med Vandområdeplanerne, er det et centralt krav i Aftale om et Grønt Danmark at reducere kvælstofudledningen til fjorde og kystvande.

Omlægningsplanen lever samlet set op til målopfyldelsen for trepartens samlede kvælstofindsatsbehov - både på kystvandgruppeniveau og delvandoplandsniveau.

Figur 1. Omlægningsplanen for kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland' bidrager med i alt 1.036,4 ton jävnfør MARS (28.10.2025). Kvælstofindsatskravet for kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland' er 960,8 ton, og dermed er målet opnået. De vandrette, farvede markeringer i figuren angiver de forskellige virkemidlers andel af den samlede kvælstofindsats. Virkemidlernes andel uddybes med samme farvesignatur i tabel 1.

1.2 Anvendte virkemidler

Af tabel 1 nedenfor ses fordelingen af de valgte virkemidler under kvælstofindsatsen for hovedvandoplandet Isefjord og Roskilde Fjord. Et virkemiddel er den nye arealanvendelse, som landbrugsjorden foreslås omlagt til i skitseprojektet. Virkemidlerne har forskellig kvælstofeffekt.

Tabel 1. Virkemidler under kvælstofindsatsen for Isefjord og Roskilde Fjord				
Farve-signatur	Virkemiddel	Antal ton kvælstof	Andel af samlet kvælstofreduktion	Areal (ha)
	Ekstensivering	35	3,7%	2985
	Kvælstofvådområde	418	44,2%	5.243
	Lavbundsprojekter	178	18,8%	6.591
	Minivådområder *	10	1,1%	25
	Skovrejsning	19	2,0%	2.358
	Øvrige**	286	30,2%	19.827 (*** 24.705)
	Sum	946	100%	37.027 (***41.905)

Tabel 1. Tabellen viser, hvordan de forskellige virkemidler i omlægningsplanen bidrager til kvælstofreduktion. Det er pt. ikke muligt at udtrække data for antal ha på virkemiddelniveau i MARS. Data for areal kommer fra et udtræk over alle skitseprojekter, og der skal tages forbehold for, at disse tal kan være usikre.

*Det er kun en begrænset del af minivådområderne, der fremgår af omlægningsplanen i MARS (yderligere potentialer for minivådområder beregnet af SEGES fremgår af bilag 5).

** Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

*** Areal inklusive polygoner, der udelukkende viser potentiale for sammenhængende natur, hvor der ikke er valgt virkemiddel.

Tallene i Figur 1 og Tabel 1 kan ikke sammenlignes direkte, da de er udtrukket på forskellige niveauer, hhv. kystvandgruppeniveau og hovedvandoplandsniveau. For kystvandgruppen bidrager de planlagte skitseprojekter med 1.036 ton og for hovedvandoplandet bidrager med de 946 ton.

1.3 Særligt udfordret trepart

Treparten Isefjord-Roskilde Fjord er blandt de tre treparter med den største opgave på landsplan. Treparten er *særligt udfordret*. En opgørelse fra SEGES innovation viser, at den landbrugsbetingede udledning af kvælstof fra oplandet til delvandopland Isefjord, indre og delvandopland Roskilde Fjord, ydre skal reduceres med over 80%.

Fra starten blev det skønnet af Fællessekretariatet for Sjælland Nord, at 50-60 % af kvælstofkravet kunne fjernes gennem forskellige vådområdeprojekter, vel at mærke, hvis hele det skønnede potentiale blev udnyttet. På det tidspunkt var det tydeligt, at det

ville blive en udfordring at finde tilstrækkelige og egnede arealer. Det var desuden tydeligt, at mindre arealeffektive virkemidler som ekstensivering og skovrejsning kunne få en afgørende betydning. Derfor er der i teknikergruppen arbejdet med tilgangen, at alle virkemidler og potentialer skulle tegnes ind. Tilgangen har medført, at der er indtegnet potentialer, der medfører målopfyldelse på 108 % for Kattegat, Nordsjælland.

Juni 2025 udgav Tænk tanken Hav en rapport, der ligeledes tydeliggør for de *særlige udfordringer*, der er forbundet med at udtage arealer til reduktion af kvælstofudvaskningen i netop dette hovedvandopland.

1.4 Stor geografisk forskellighed i oplandet

Der er cirka lige meget lavbund i de to oplande Isefjord og Roskilde Fjord, men det fordeles sig meget forskelligt. Oplandet til Isefjord rummer to store inddæmmede områder, der tidligere har været fjorde; Lammefjorden og Sidinge Fjord. Oplandet rummer også større sammenhængende arealer med god lerjord. I oplandet til Roskilde fjord er de enkelte lavbundsarealer mindre, ligger mere spredt i oplandet og knytter sig overordnet til vandløbenes forløb.

Samtidig er der stor forskel på arealanvendelsen omkring Isefjord og Roskilde Fjord. I oplandet til Isefjord udgør landbrug 69% af arealet, mens oplandet til Roskilde Fjord har 52% landbrugsarealer. Oplandet omkring Roskilde Fjord er desuden præget af at ligge tættere på hovedstaden og være tættere befolket med flere byer og mere bebyggelse.

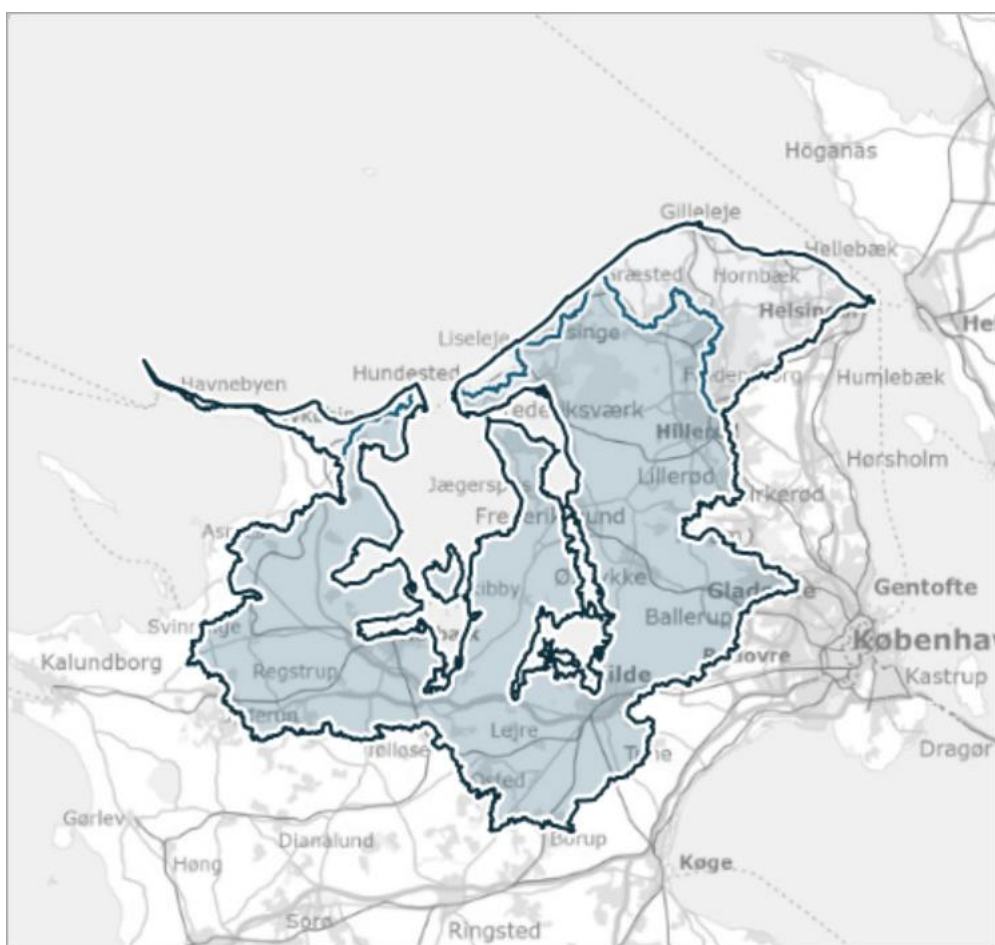
Den geografiske forskellighed spejles i omlægningsplanen, hvor det er tydeligt at se en forskel i hvordan, der er indtegnet skitseprojekter.

1.5 Virkemidler og 'øvrige'

I planen er der indtegnet større skitseprojektarealer, hvor der typisk er potentialer for synergi og multifunktionalitet. En del af disse er indtegnet med signaturen 'Øvrige'. Arbejdet med disse arealer vil blive mere konkret i de kommende år og vil forløbe i samarbejde med de enkelte lodsejere. Arealer indtegnet som 'øvrige' rummer bla. potentialer for større sammenhængende arealer til natur, men kan også udgøre andre potentialer, der rummer synergier.

2. Data på kystvandgruppeniveau for Kattegat, Nordsjælland

Kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland' består hovedsageligt af hovedvandoplandet af 'Isefjord og Roskilde Fjord', og et mindre bidrag fra hovedvandoplandene 'Øresund' og 'Kalundborg Bugt'. Kystvandgruppen har et samlet kvælstofindsatsbehov på 960,8 ton, og består af fem delvandoplande.

Kort 2. Kort over kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland'. Lokal Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord er markeret med mørkegrå og udgør hovedparten af den samlede kystvandgruppe for 'Kattegat, Nordsjælland'.

Figur 2 nedenfor viser en oversigt over den samlede effekt, som omlægningsplanen for 'Kattegat, Nordsjælland' bidrager med, opgjort for henholdsvis kvælstof-, lavbunds- og skovrejsningsindsats.

Figur 2. Oversigt over de samlede effekter beregnet i MARS for henholdsvis kvælstofindsats, lavbundsindsats, skovrejsningsindsats og naturpotentiale, som omlægningsplanen på kystvandgruppeniveau bidrager med (MARS d. 28.10.2025). Oversigten over naturpotentiale forventes at være underestimeret, da funktionen til udpegnen først kom i MARS den 18. september 2025, og alle teknikerne dermed ikke har nået at bruge den nye funktion. Men indtegnede projekter rummer også potentiale for natur, selvom de ikke er specifikt udpegede endnu. Tallene for lavbunds- og skovrejsningsindsatsen angiver kystvandgruppens samlede bidrag til de nationale målsætninger på henholdsvis udtag af 140.000 ha lavbundsjord inden 2030 og 250.000 ha ny skov inden 2045.

2.1 Lavbundspotentiale i omlægningsplanen

Kortlag med kulstofrige jorde viser potentialet for lavbundsprojekter. I MARS fremgår at potentialet for kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland' er 13.082,7 ha (se figur 3) Kortet er dog behæftet med en vis usikkerhed, da nogle jorde allerede er våde, eller af andre årsager ikke kan indgå i omlægning. Det betyder, at der er kulstofrige jorde, der ikke er medtaget i omlægningsplanen. Der kan også være andre små arealer, der ikke er medtaget på nuværende tidspunkt.

Potentiale for lavbundsindsatsen

Tallet viser det samlede areal med kulstofrige lavbundsjord (> 6 %) inden for kystvandsgruppen. Analysen er baseret på overlap med Kulstof 2022-kortet.

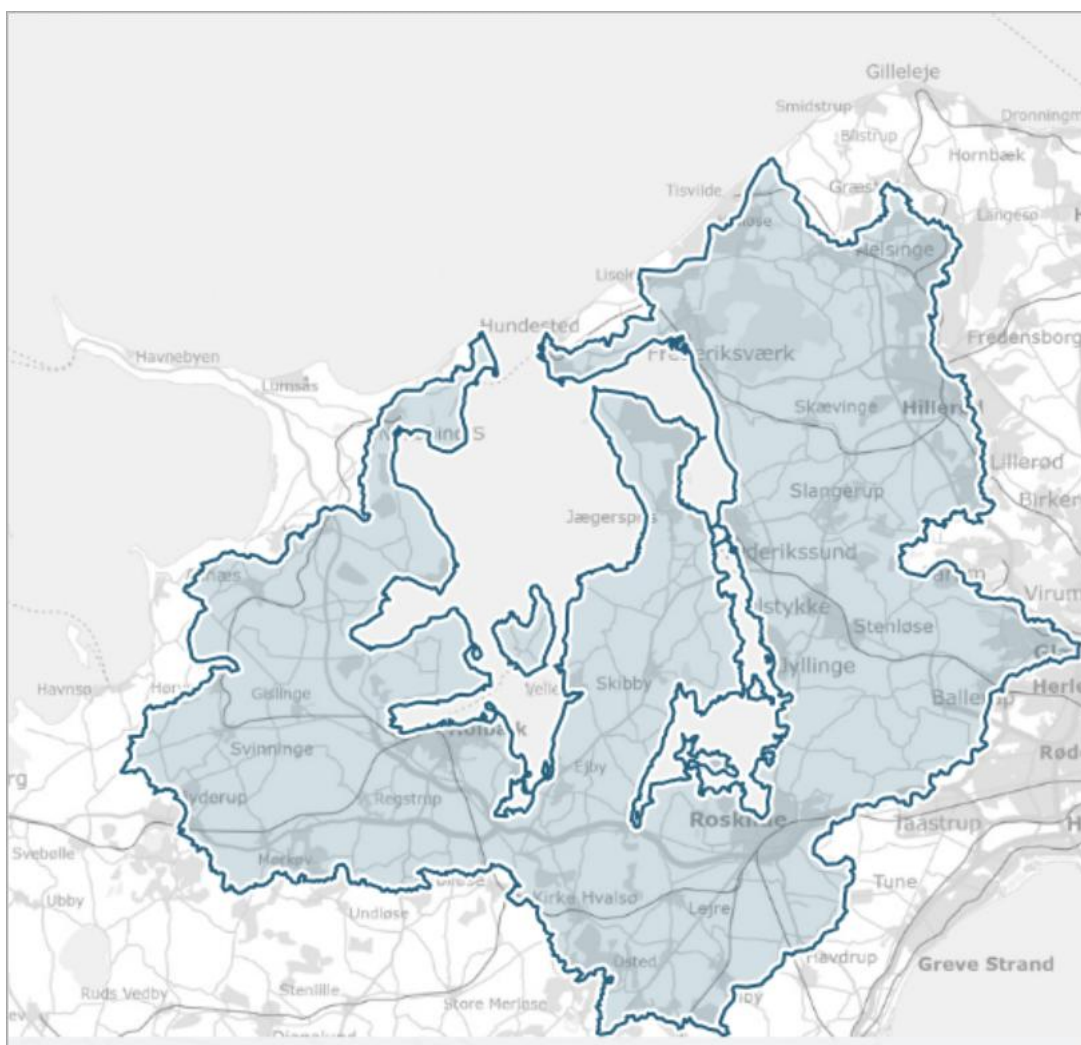
Beregnet bruttopotentiale for udtagning

13.082,7 ha

Figur 3. Oversigten i MARS viser at det beregnede potentiale for udtag af lavbundsjord er 13.082,7 ha. Dette er en overestimering, da potentialet også indeholder arealer der allerede er våde, og derfor ikke kan indgå i en omlægning.

3. Præsentation af data på hovedvandoplandsniveau for Lokal Trepert Roskilde Fjord og Isefjord

Den Lokale Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord består af i alt fire sammenhængende delvandoplande: 'Isefjord, indre', 'Isefjord, ydre', 'Roskilde Fjord, indre' og 'Roskilde Fjord, ydre'. Tabel 2 og 3 nedenfor viser, hvordan Lokal Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord lever op til målopfyldelsen for kvælstof.

Kort 3. Kort over hovedvandoplandsniveau, også kaldet Lokal Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord.

Der er ikke opgjort mål for kvælstofindsats på hovedvandoplandsniveau, men for Kystvandgruppeniveauet er målet 960,8 ton, og den skitserede omlægningsplan kan reducere med 1.036,6 ton. Dermed opnås en potentiel kvælstofreduktion på 108 %.

Der er også mål for deloplandene. Som det ses af tabel 2, arbejdes der både med et nettoindsatsbehov og et fordelt indsatsbehov. Nettoindsatsbehovet angiver det behov

for reduktion af kvælstof, der er der er nødvendigt for at forbedre vandmiljøet, som defineret i Vandområdeplan 3.

Hvis man ser på det fordelte indsatsbehov for de fire delvandoplande for 'Isefjord og Roskilde Fjord' er målet 911,4 ton, og omlægningsplanen leverer 948,6 ton svarende til 104%.

Hvis man udelukkende ser på nettoindsatsbehovet for de fire delvandoplande for 'Isefjord og Roskilde Fjord' og ser bort fra, at der også skal ske en indsats i Kattegat Nordsjælland, er indsatsbehovet 590,3 ton. De indtegnede skitseprojekter udgør her 161%. På Tabel 2 ses kvælstofindsatsen for de fire delvandoplande for hovedvandoplandsniveauet 'Isefjord og Roskilde Fjord'.

Tabel 2. Kvælstofindsats for de fire delvandoplande for 'Isefjord og Roskilde Fjord'			
Delvandopland	Planlagte skitseprojekter (ton)	Nettoindsatsbehov (ton)	Fordelt indsatsbehov (ton)
Isefjord, indre	515	291	593,4
Isefjord, ydre	40,6	0	19,4
Roskilde Fjord, indre	175	15,3	128,3
Roskilde Fjord, ydre	218	284	171,8
Total	948,6	590,3	912,9
Procent	104 % I forhold til det fordelte indsatsbehov		

Tabel 2 Tabellen viser kvælstofindsatsen for de fire delvandoplande i hovedvandoplandet til Isefjord og Roskilde Fjord pr. 28.10.2025. Det ses, at de planlagte skitseprojekter giver en effekt på 948,6 ton kvælstof, og dermed opfylder det totale nettoindsatsbehov på 590,3 ton. Tabellen viser, at der med planlagte skitseprojekter opnås 104 % af det fordelte indsatsbehov.

Det er imidlertid ikke muligt for alle delvandoplande på kystvandgruppeniveauet at opnå målopfyldelse for nettoindsatsbehovet, da ikke alle delvandoplande har tilstrækkelige arealer, som kan omlægges. Derfor arbejdes der også efter et fordelt indsatsbehov, som er en anbefaling fra SGAV til, hvordan det samlede indsatsbehov kan opnås ud fra markarealerne i de enkelte delvandoplande. Det betyder, at ét delvandopland kan bidrage til et andet delvandoplands målopfyldelse, forudsat at eget

nettoindsatsbehov er opfyldt, og at den hydrologiske kæde/vandets bevægelse giver mulighed for det. Af tabel 3 ses, at fire ud af fem delvandoplande opfylder deres fordelte indsatsbehov.

Tabel 3. Kvælstofindsats på kystvandgruppeniveau			
Delvandopland	Planlagte skitseprojekter (ton)	Nettoindsatsbehov (ton)	Fordelt indsatsbehov (ton)
Isefjord, indre	515	291	593,4
Isefjord, ydre	40,6	0	19,4
Roskilde Fjord, indre	175	15,3	128,3
Roskilde Fjord, ydre	218	284	171,8
Kattegat, Nordsjælland	86,7	371	48,1
Total	1.035,3*	961,3*	961*
Procent	108 % I forhold til nettoindsats-behovet		

Tabel 3 Tabellen viser kvælstofindsatsen for kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland' pr. 28.10.2025. Det ses, at de planlagte skitseprojekter giver en effekt på 1035,3 ton kvælstof, og dermed opfylder det totale nettoindsatsbehov på 961,3 ton. Tabellen viser, at der med planlagte skitseprojekter opnås 108 % af nettoindsatsmålet. Kilde til fordelt indsatsbehov: Vandområdeplanerne 2021-2027, 3, bilag 1 og bilag 1.1. fremgår nu også af MARS.

* Der ses mindre uoverensstemmelser mellem flere tal fra MARS, blandt andet det totale nettoindsatsbehov i tabel 2 og den samlede opgørelse i MARS på 960,8 ton. SGAV har oplyst, at de er opmærksomme på uoverensstemmelserne, og at det bliver rettet fremover.

Figur 4 nedenfor illustrerer vandets bevægelse på tværs af de fem delvandoplande for kystvandgruppen. De hydrologiske sammenhænge mellem de fem delvandoplande angiver, at indsatser, der implementeres først i den hydrologiske kæde (de indre delvandoplande), kan bidrage til at opfyldelse af behov i de næste delvandoplande i kæden (de ydre delvandoplande). Omvendt kan indsatser i de ydre delvandoplande ikke bidrage til de indre delvandoplande på grund af vandets bevægelse mod Kattegat.

Figur 4. Figuren viser, via en hydrologisk kædeberegning, at de fem delvandoplande lever op til nettoindsatsmålet for kvælstof i Lokal Trepert for Isefjord og Roskilde fjord. For eksempel er nettoindsatsbehovet i 'Isefjord, indre' 291 ton. Da der her er planlagt skitseprojekter for 515 ton, bidrager 'Isefjord, indre' med 224 (223,5) ton til 'Isefjord, ydre'.

Af figur 4 ses, at der ved hjælp af kædeberegningerne opnås målopfyldelse for nettoindsatsbehovet i alle fem delvandoplande (udtrukket fra MARS d. 28.10.2025).

Nedenfor vises kortmateriale over de indtegnede skitseprojekter i MARS for alle fire delvandoplande i Lokal Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord. Kommunernes teknikere har indtegnet skitseprojekter efter de af treparten besluttede principper. Alle virkemidler er taget i brug, og der er indtegnet skitseprojekter ud fra en overordnet faglig vurdering af potentialer. De konkrete detaljer angående de enkelte projekter afklares senere på lokalt niveau.

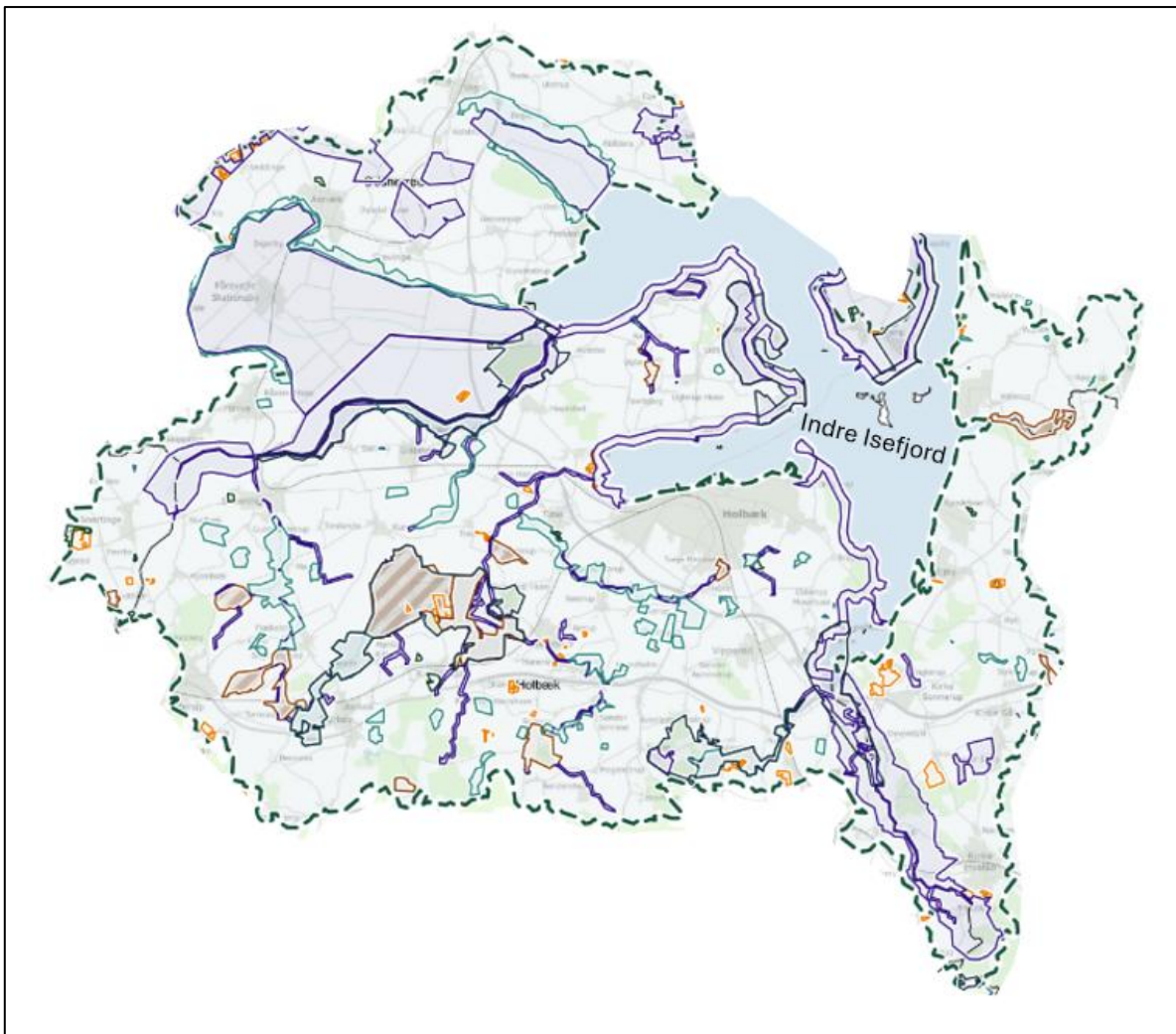
Alle kommunerne i Lokal Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord er opmærksomme på at have god lodsejerdiallog undervejs i realiseringen af projekterne. Nogle kommuner har arbejdet med at indtegne potentialer for natur udenom udpegede skitseprojekter. Randområderne udgør et potentiale for at skabe sammenhængende natur.

3.1 Isefjord, indre

For 'Isefjord, indre' er der planlagt skitseprojekter for 515 ton. Med et fordelt kvælstofindsatsbehov på 593,4 ton har oplandet til Indre Isefjord haft en *særlig stor opgave*. Nettoindsatsbehovet er dog opfyldt.

Det fordelte indsatsbehov er en rettesnor, der viser hvilke oplande, der har landbrugsjord og dermed mulighed for at arbejde med omlægning af landbrugsjord. Oplandet til Indre Isefjord har en *særlig udfordring* fordi der er meget landbrug her. Desuden er potentialerne for minivådområder ikke medtaget. I oplandet til indre Isefjord er der vurderet et særligt potentiale for minivådområder, se bilag 5. De øvrige delvandoplande leverer over delmålet for det fordelte indsatsbehov, så det samlede indsatsbehov for alle delvandoplande er opfyldt. Det har derfor ikke konsekvenser for målopfyldelsen.

Planlagte skitseprojekter (ton)	Nettoindsatsbehov (ton)	Fordelt indsatsbehov (ton)	Procentvis ift. fordelt indsats
515	291	593,4	86,7%

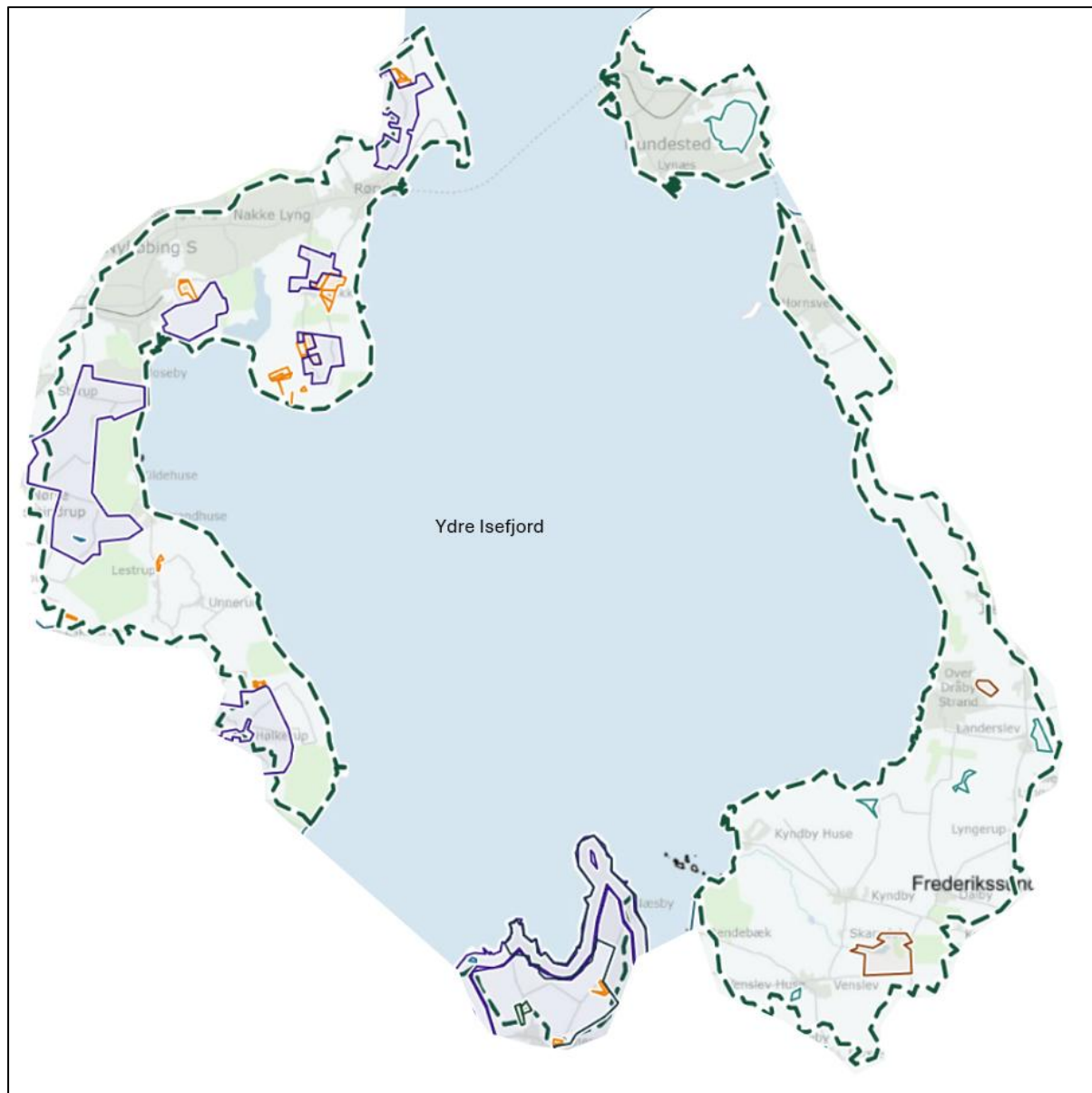
Kort 4. Kort over de indtegnede skitseprojekter i MARS for delvandområdet 'Isefjord, indre' d. 28.10.2025. Delvandområdet er markeret ved den mørkegrønne, stiplede linje.

3.2 Isefjord, ydre

For 'Isefjord, ydre' er der planlagt skitseprojekter for 40,6 ton. Med et fordelt kvælstofindsatsbehov på 19,4 ton er målet dermed opfyldt for delvandoplandet 'Isefjord, ydre'.

Planlagte skitseprojekter (ton)	Nettoindsatsbehov (ton)	Fordelt indsatsbehov (ton)	Procentvis ift. fordelt indsats
40,6	0	19,4	209,3%

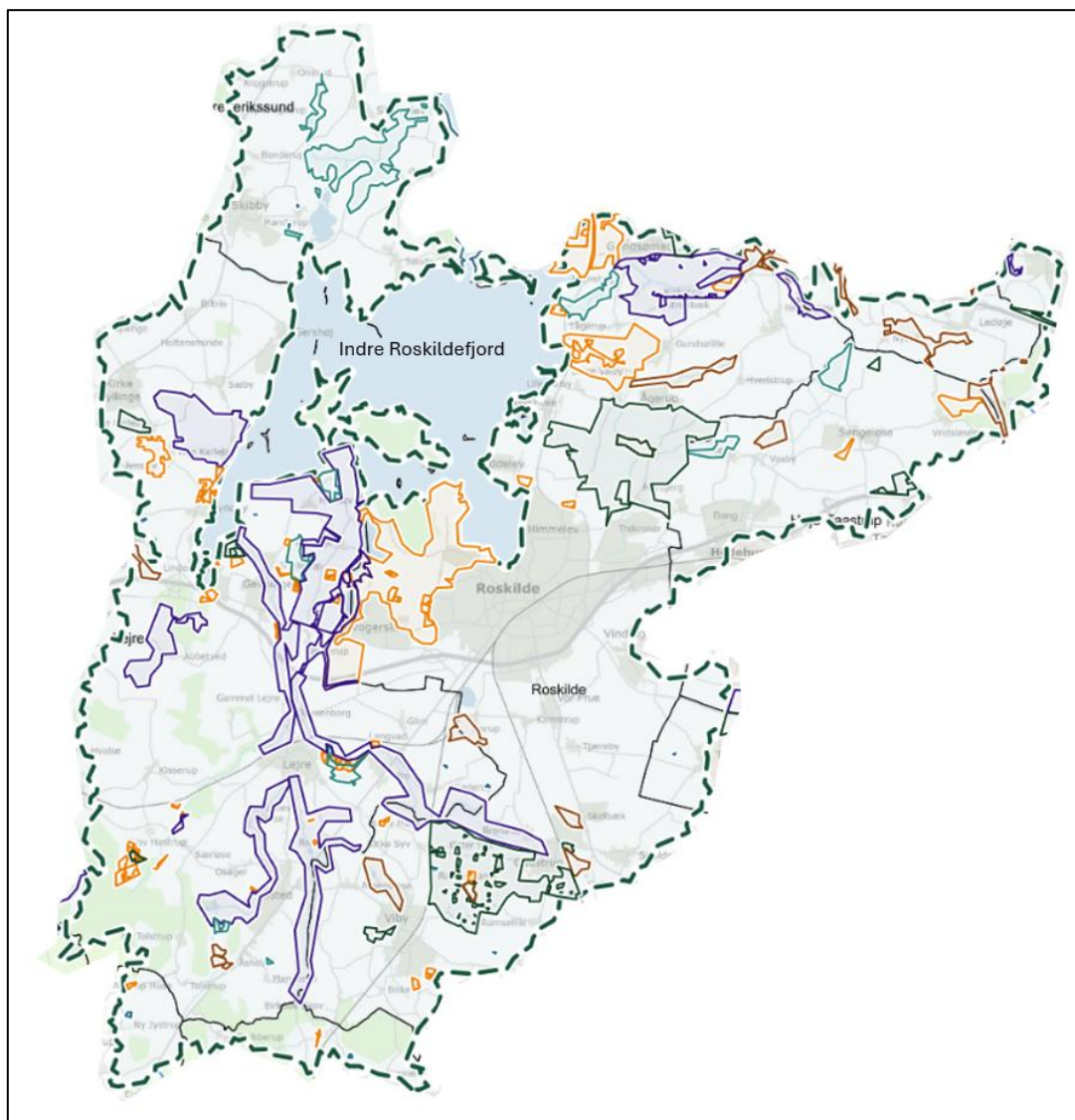
Kort 5. Kort over de indtegnede skitseprojekter i MARS for delvandoplandet 'Isefjord, ydre' d. 28.10.2025. Delvandoplandet er markeret ved den mørkegrønne, stiplede linje.

3.3 Roskilde Fjord, indre

For 'Roskilde Fjord, indre' er der planlagt skitseprojekter for 175 ton. Med et fordelt kvælstofindsatsbehov på 128,3 ton er målet dermed opfyldt for delvandoplandet 'Roskilde Fjord, indre'.

Planlagte skitse-projekter (ton)	Nettoindsatsbehov (ton)	Fordelt indsatsbehov (ton)	Procentvis ift. fordelt indsats
175	15,3	128,3	136,4%

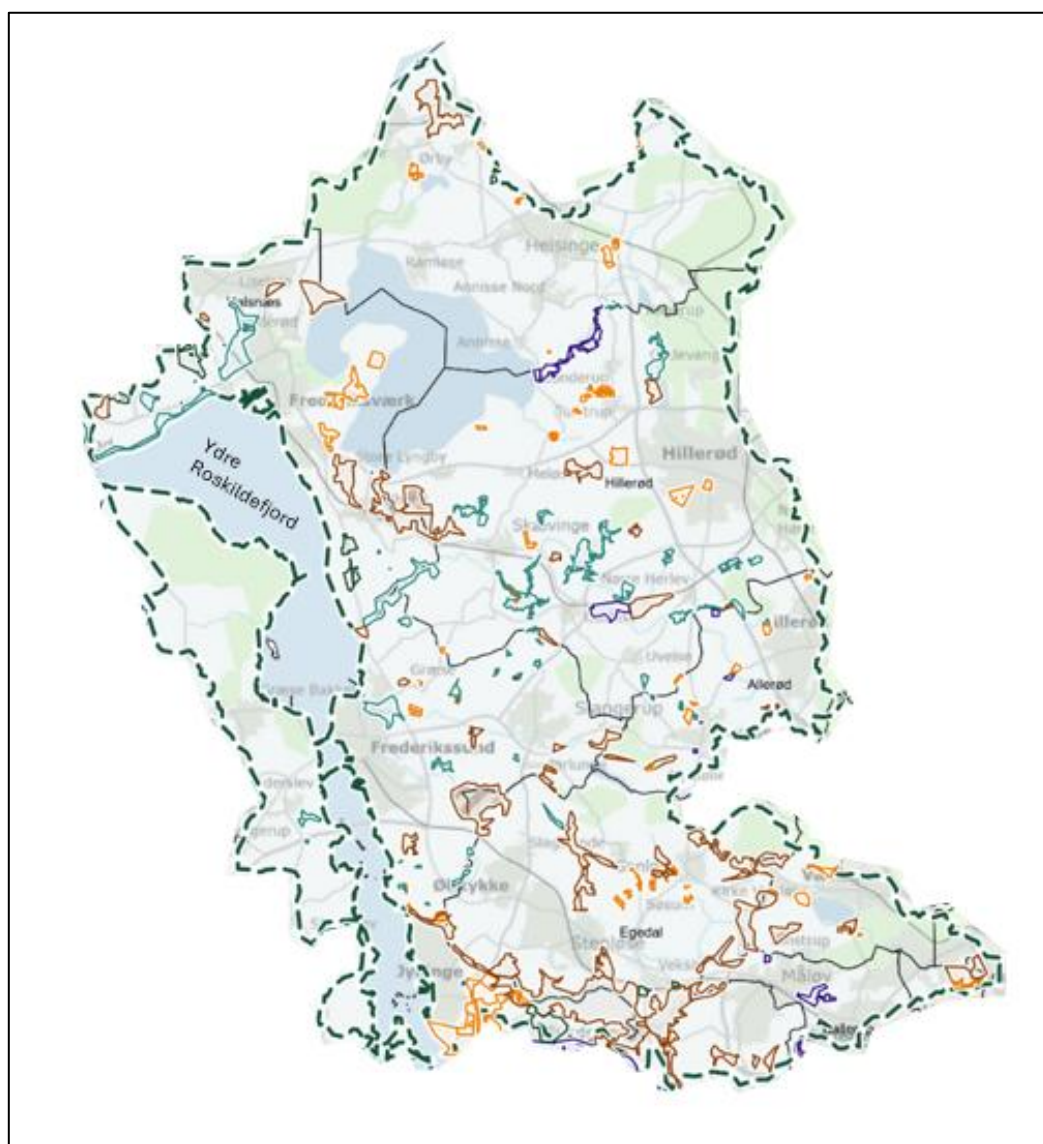
Kort 7. Kort over de indtegnede skitseprojekter i MARS for delvandområdet 'Roskilde Fjord, indre' d. 28.10.2025. Delvandområdet er markeret ved den mørkegrønne, stiplede linje.

3.4 Roskilde Fjord, ydre

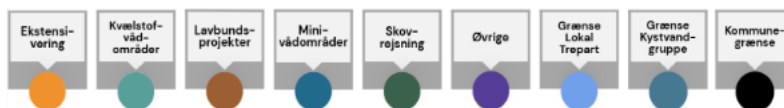
For Roskilde Fjord, ydre er der planlagt skitseprojekter for 218 ton. Med et fordelt kvælstofindsatsbehov på 171,8 ton er målet dermed opfyldt for delvandoplandet 'Roskilde Fjord, ydre'.

Planlagte skitseprojekter (ton)	Nettoindsatsbehov (ton)	Fordelt indsatsbehov (ton)	Procentvis ift. fordelt indsats
218	284	171,8	126,9%

Kort 8. Kort over de indtegnede skitseprojekter i MARS for delvandoplandet 'Roskilde Fjord, ydre' d. 28.10.2025. Delvandoplandet er markeret ved den mørkegrønne, stiplede linje.

Kortets farvesignatur:

Præsentation af data på kommuneniveau i Lokal Trepert Isefjord og Roskilde Fjord

Den Lokale Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord består af 20 kommuner: Albertslund, Allerød, Ballerup, Egedal, Furesø, Frederikssund, Gladsaxe, Greve, Gribskov, Halsnæs, Herlev, Hillerød, Holbæk, Høje-Taastrup, Kalundborg, Køge, Lejre, Odsherred, Ringsted og Roskilde.

Der er ikke opstillet mål for kvælstofeffekt på kommuneniveau. Det samlede antal skitseprojekter er vurderet og indtegnet af teknikerne i kommunerne på baggrund af tilgængelige data og viden, herunder blandt andet retentionskort, kulstofkort, kort over grundvandsdannelse og lavningskort samt en vurdering af potentialer for sammenhængende natur og andre synergier i landskabet.

Tabel 4 nedenfor angiver, hvor store arealer hver kommune har i hovedvandoplandet for Isefjord og Roskilde Fjord. I tabel 5 fremgår kommunernes samlede antal skitseprojekter og deres kvælstofeffekt. Nogle kommuners geografi strækker sig over flere treparter. I tabel 5 fremgår således også skitseprojekter og kvælstofeffekt i andre treparter, som ikke fremgår af tabel 4, da disse data pt ikke kan trækkes fra MARS.

Tabel 4. Kommunernes areal i hovedvandoplandet for Isefjord og Roskilde Fjord		
Kommune	Isefjord og Roskilde Fjord (km²)	Kommunens totale areal (km²)
Albertslund	3	23
Allerød	39	67
Ballerup	20	34
Egedal	121	126
Frederikssund	250	250
Furesø	23	57
Gladsaxe	3	25
Greve	5	60
Gribskov	114	279
Halsnæs	95	122
Herlev	4	12
Hillerød	178	213
Holbæk	390	579
Høje-Taastrup	39	78
Kalundborg	16	605
Køge	9	257
Lejre	239	240
Odsherred	199	356
Ringsted	6	295
Roskilde	191	212
Total km²	1944	

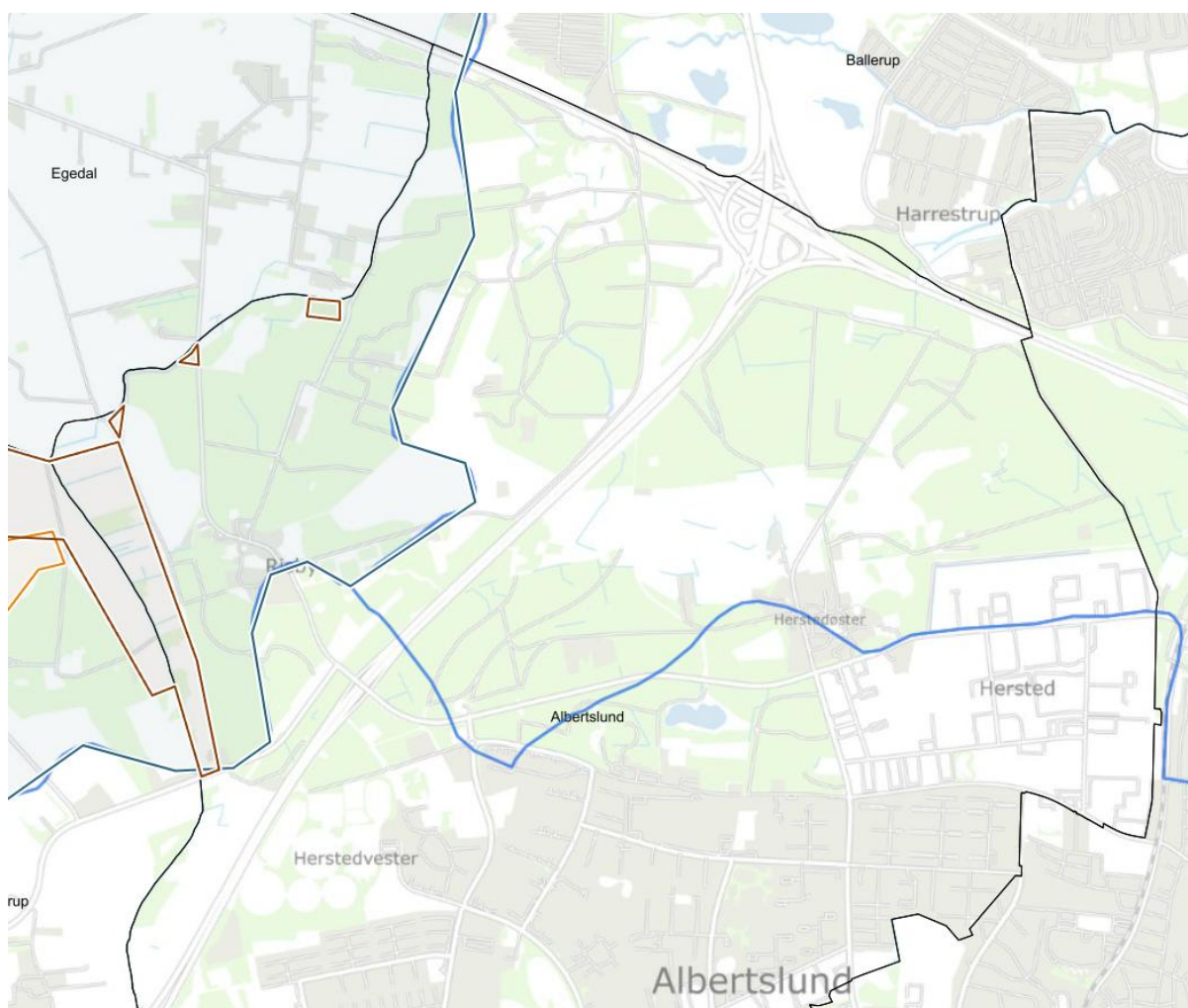
Tabel 4. Tabellen viser, hvor stort areal hver kommune har indenfor hovedvandoplandet til Isefjord og Roskilde Fjord samt kommunernes samlede areal. Data leveret af KL.

Kommune	Hovedvandopland(-e)	Antal skitseprojekter for kvælstof	Kvælstofeffekt (ton)
Albertslund*	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund, Køge Bugt	8	1
Allerød	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	30	4
Ballerup	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	13	2
Egedal	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	37	51
Frederikssund	Isefjord-Roskilde Fjord	51	75
Furesø	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	23	8
Gladsaxe	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	4	0
Greve*	Isefjord-Roskilde Fjord, Køge Bugt	12	7
Gribskov	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	10	47
Halsnæs	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	37	77
Herlev	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	3	2
Hillerød	Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund	36	52
Holbæk	Kalundborg, Isefjord-Roskilde Fjord	67	358
Høje-Taastrup	Isefjord-Roskilde Fjord, Køge Bugt	14	22
Kalundborg*	Kalundborg, Isefjord-Roskilde Fjord	9	20
Køge*	Isefjord-Roskilde Fjord, Køge Bugt	21	52
Lejre	Isefjord-Roskilde Fjord	47	72
Odsherred	Kalundborg, Isefjord-Roskilde Fjord	24	234
Ringsted*	Kalundborg, Isefjord-Roskilde Fjord, Øresund, Køge Bugt	29	61
Roskilde	Isefjord-Roskilde Fjord, Køge Bugt	33	85
* Kommunen har meget begrænset areal i Trepert Isefjord og Roskilde Fjord. Effekt og antal skitseprojekter er angivet på kommuneniveau baseret på data fra MARS, og viser ikke effekten på Kystvandgruppe/hovedvandoplandsniveau.			

Tabel 5. Tabellen viser den samlede oversigt over antal indtegnede skitseprojekter og deres kvælstofeffekt på kommuneniveau – ikke alle effekter gælder i kystvandgruppen 'Kattegat, Nordsjælland'. Tabellen viser også hvilke hovedvandoplande kommunen er en del af. Udtræk fra MARS d. 28.10.2025, hvor der ikke længere anvendes decimaler i forhold til sidste udtræk.

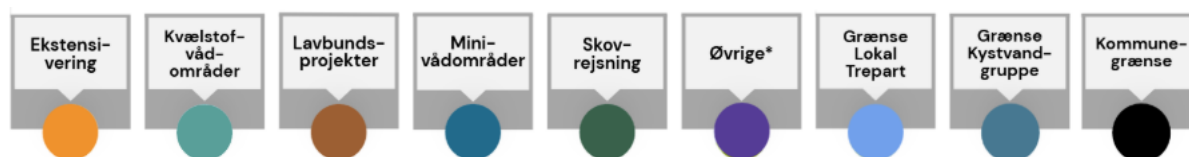
I den følgende del af planen vises kort fra hver kommune, der så vidt muligt kun viser arealer der indgår i Hovedvandoplandet for Isefjord og Roskilde Fjord. Det er pt ikke muligt at udtrække kort fra MARS, der viser de arealer der ligger indenfor 'Isefjord og Roskilde Fjord'.

Albertslund Kommune

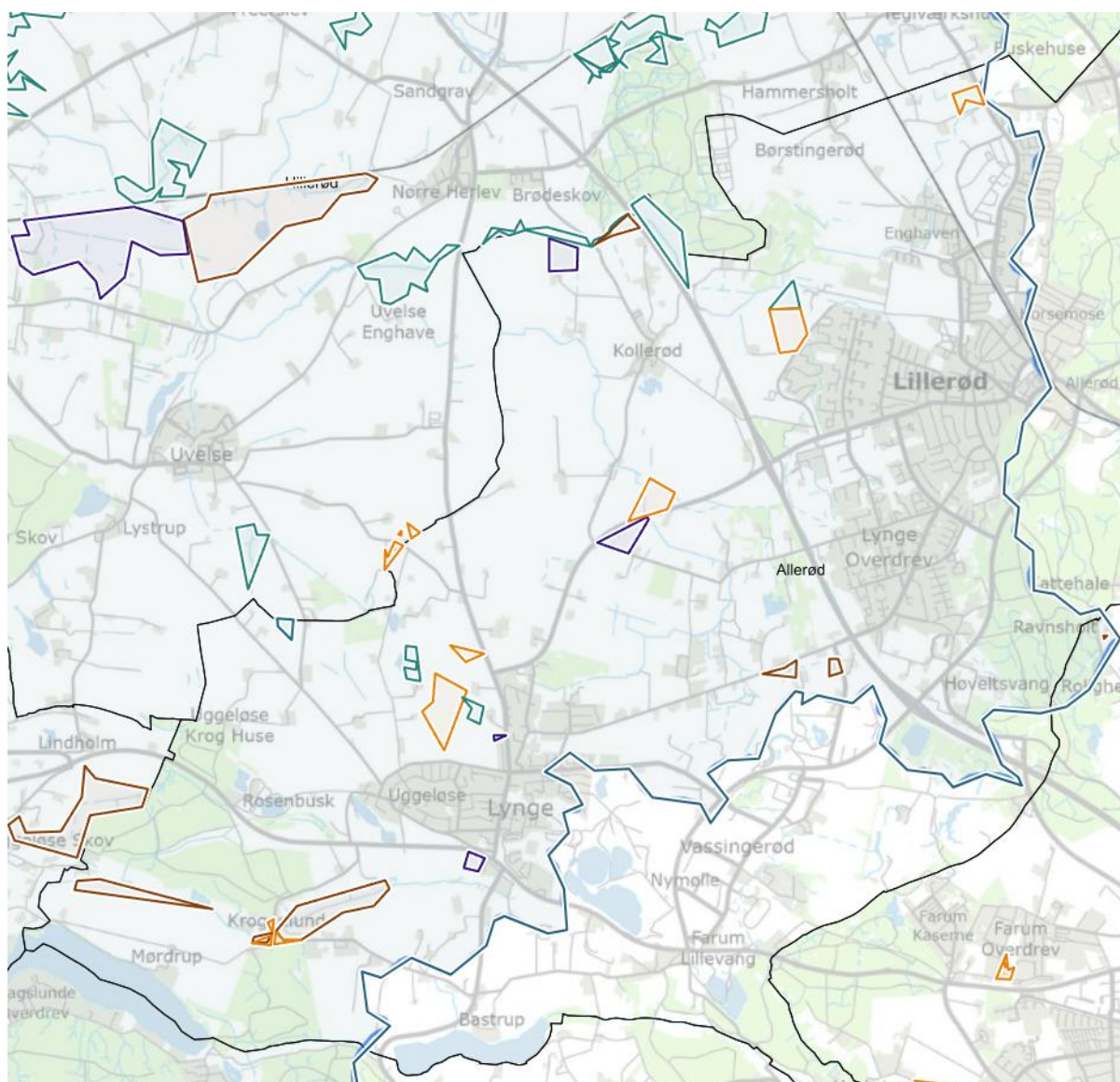
Kort 9. Kortmateriale fra Albertslund Kommune.

Kortets farvesignatur:

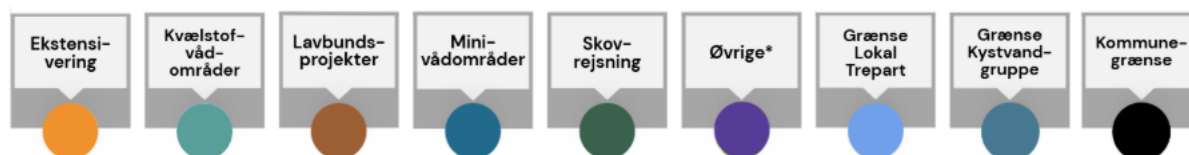
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Allerød Kommune

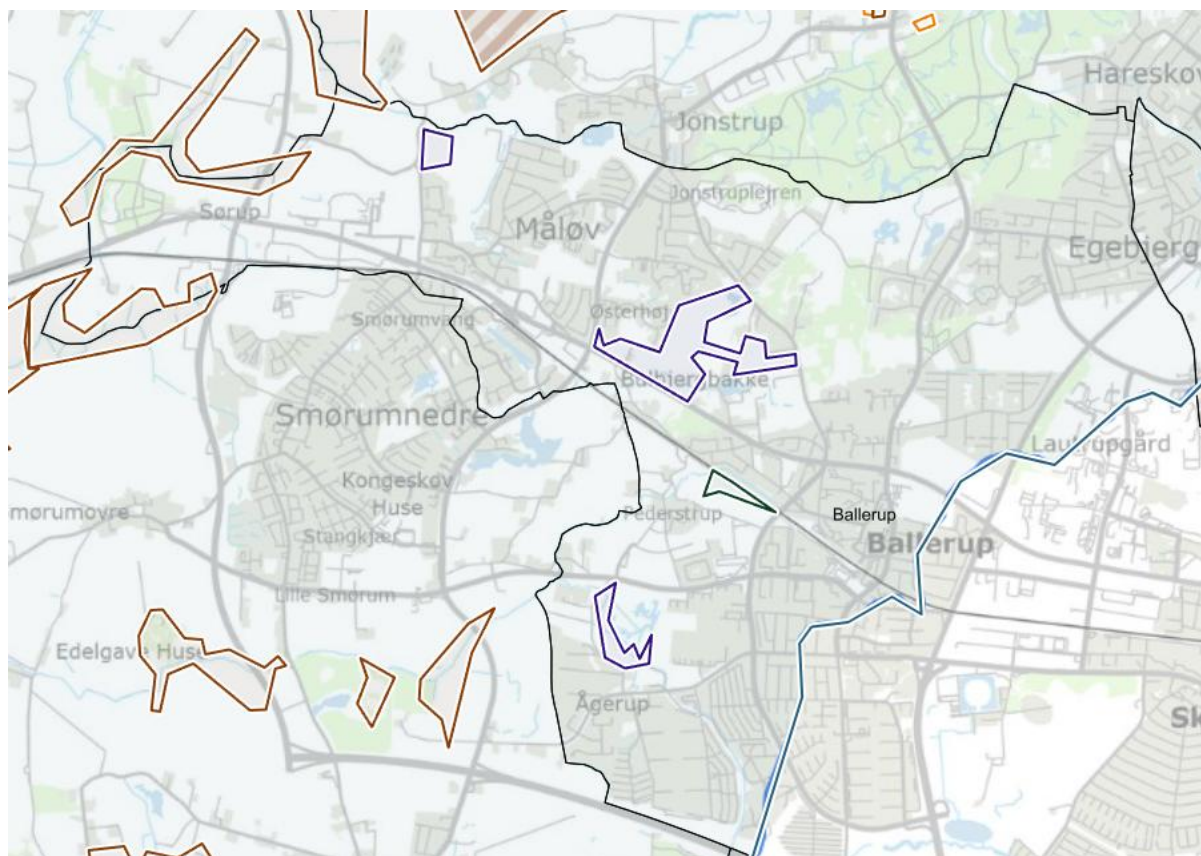
Kort 10. Kortmateriale fra Allerød Kommune.

Kortets farvesignatur:

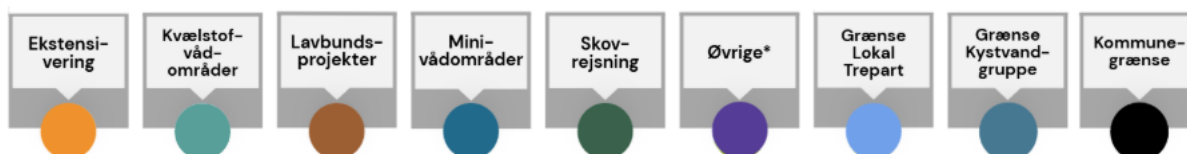
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Ballerup Kommune

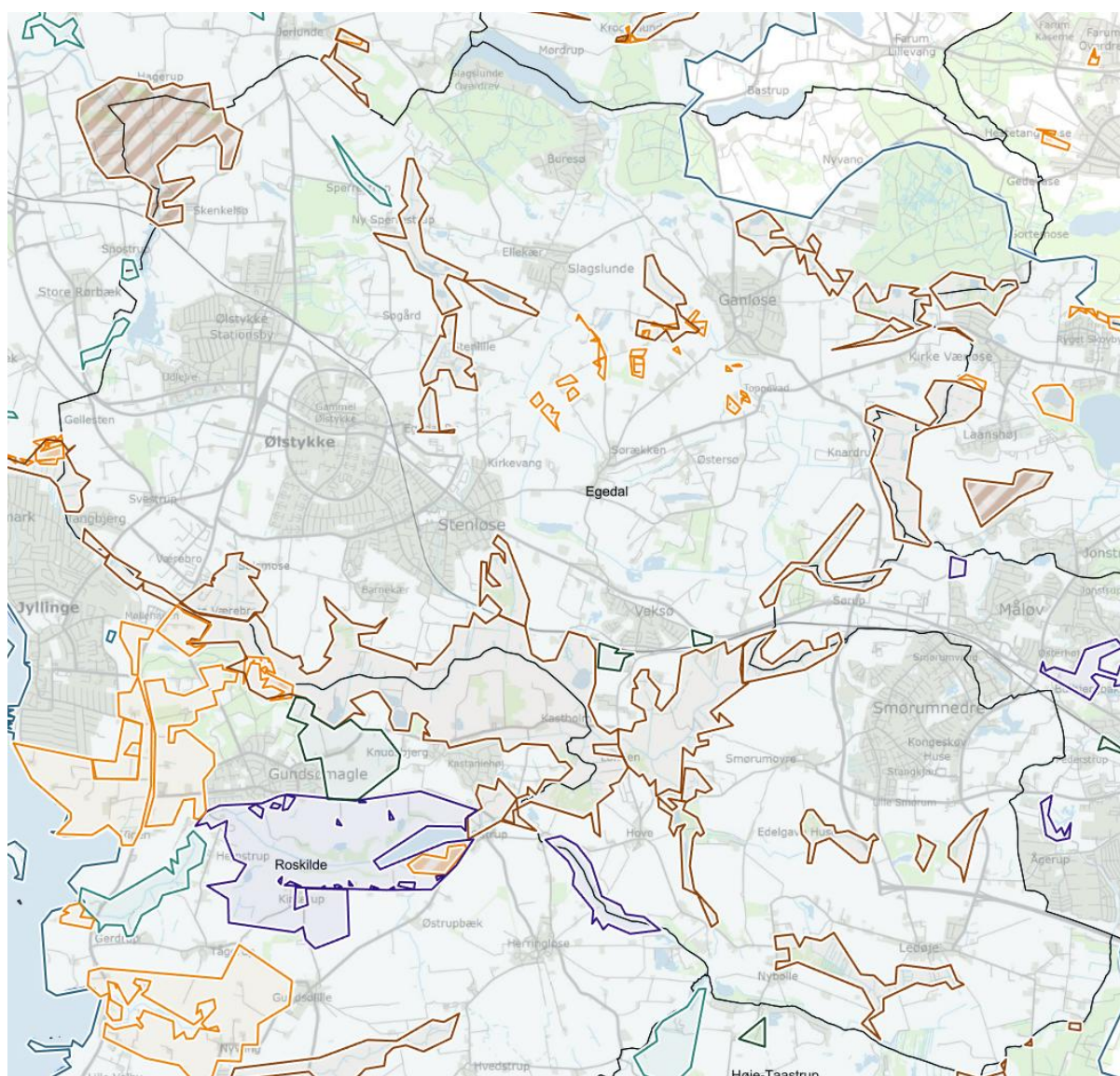
Kort 11. Kortmateriale fra Ballerup Kommune.

Kortets farvesignatur:

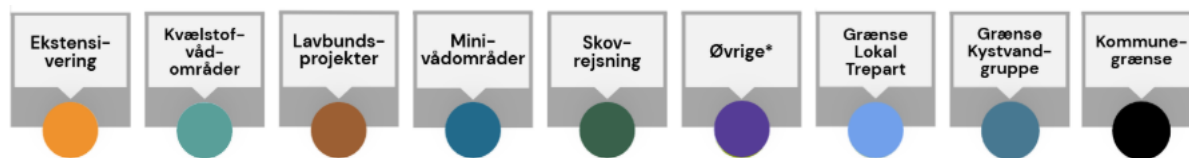
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Egedal Kommune

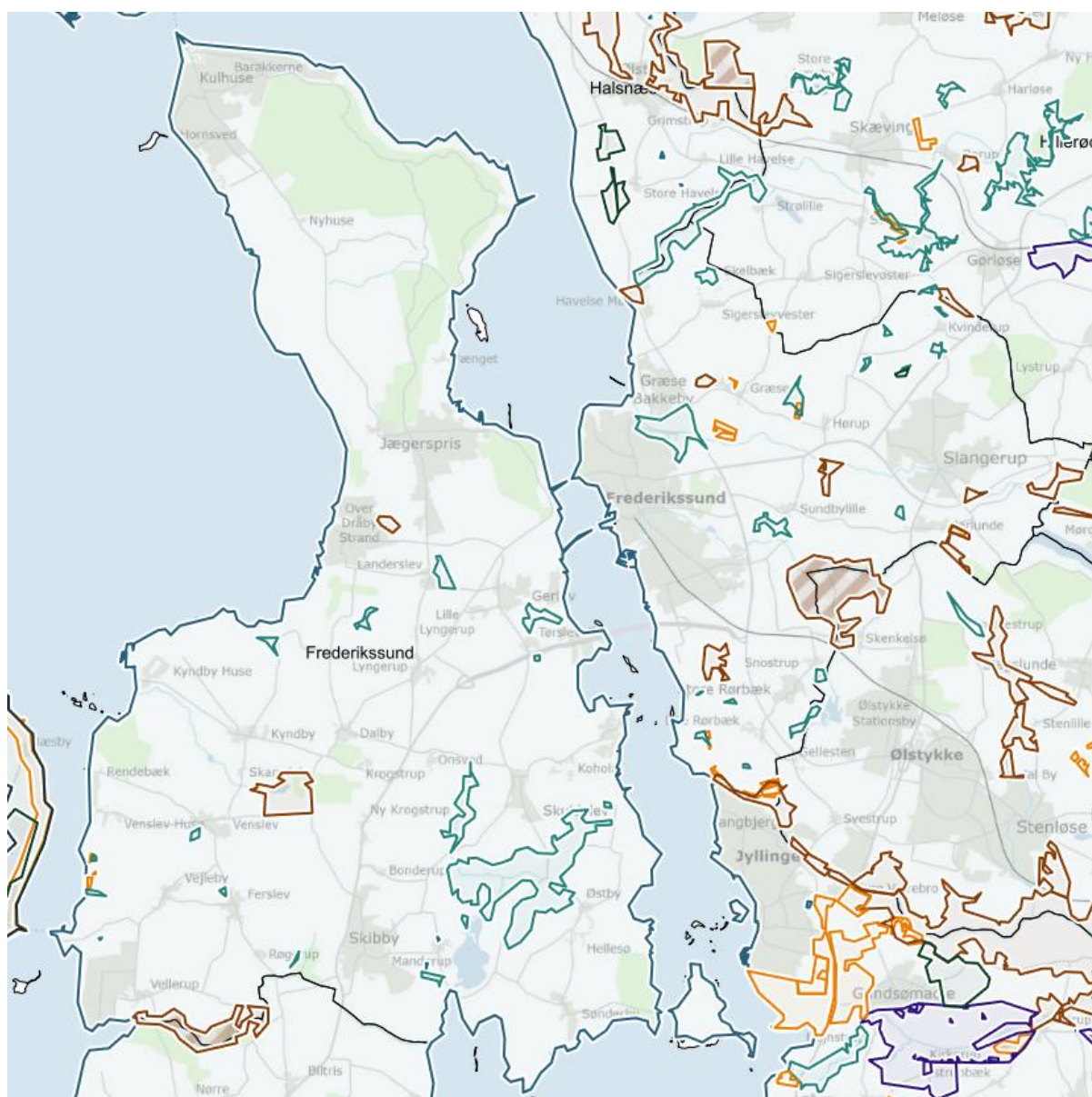
Kort 12. Kortmateriale fra Egedal Kommune.

Kortets farvesignatur:

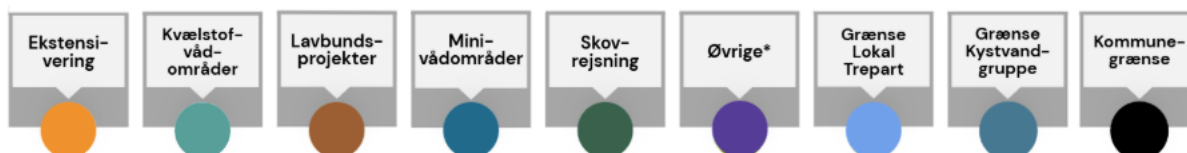
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Frederikssund Kommune

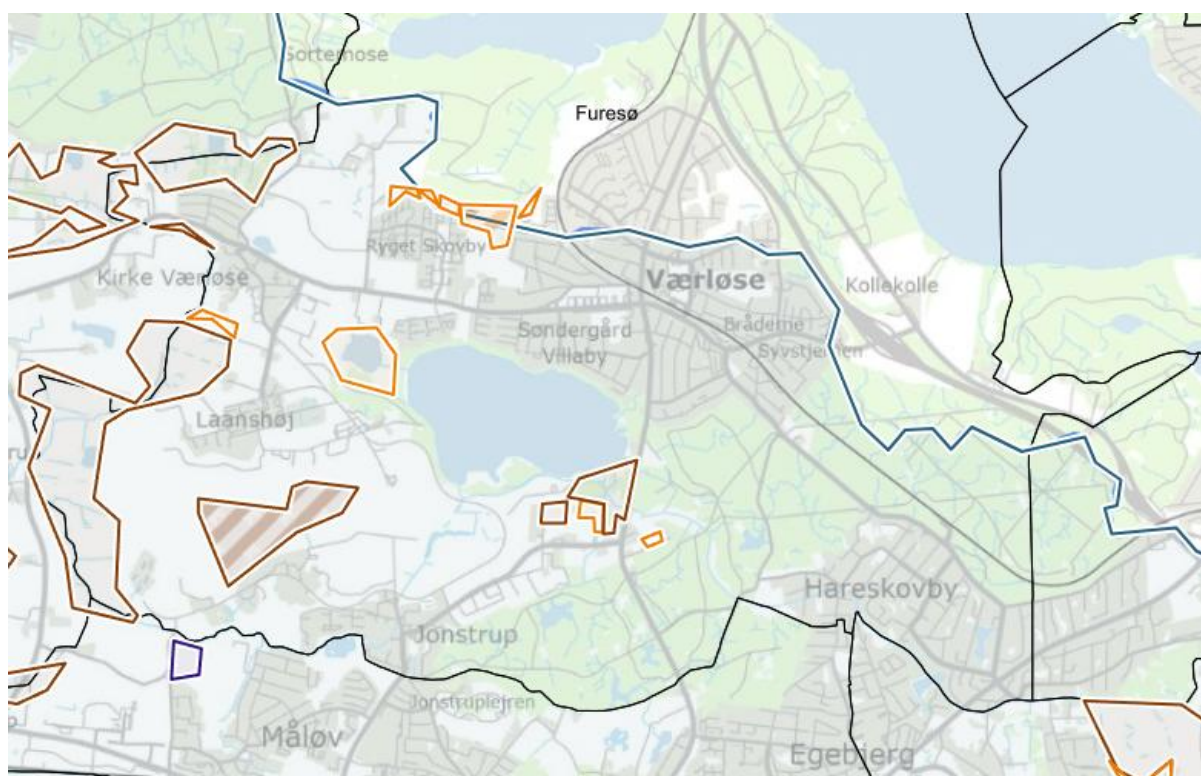
Kort 13. Kortmateriale fra Frederikssund Kommune.

Kortets farvesignatur:

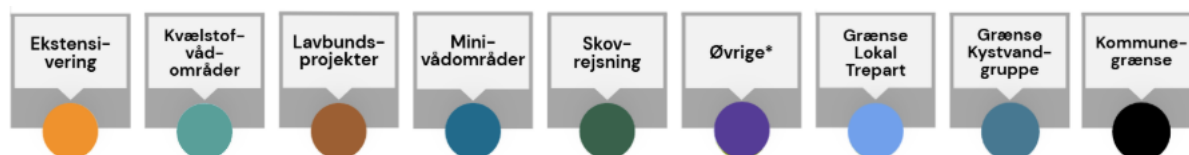
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Furesø Kommune

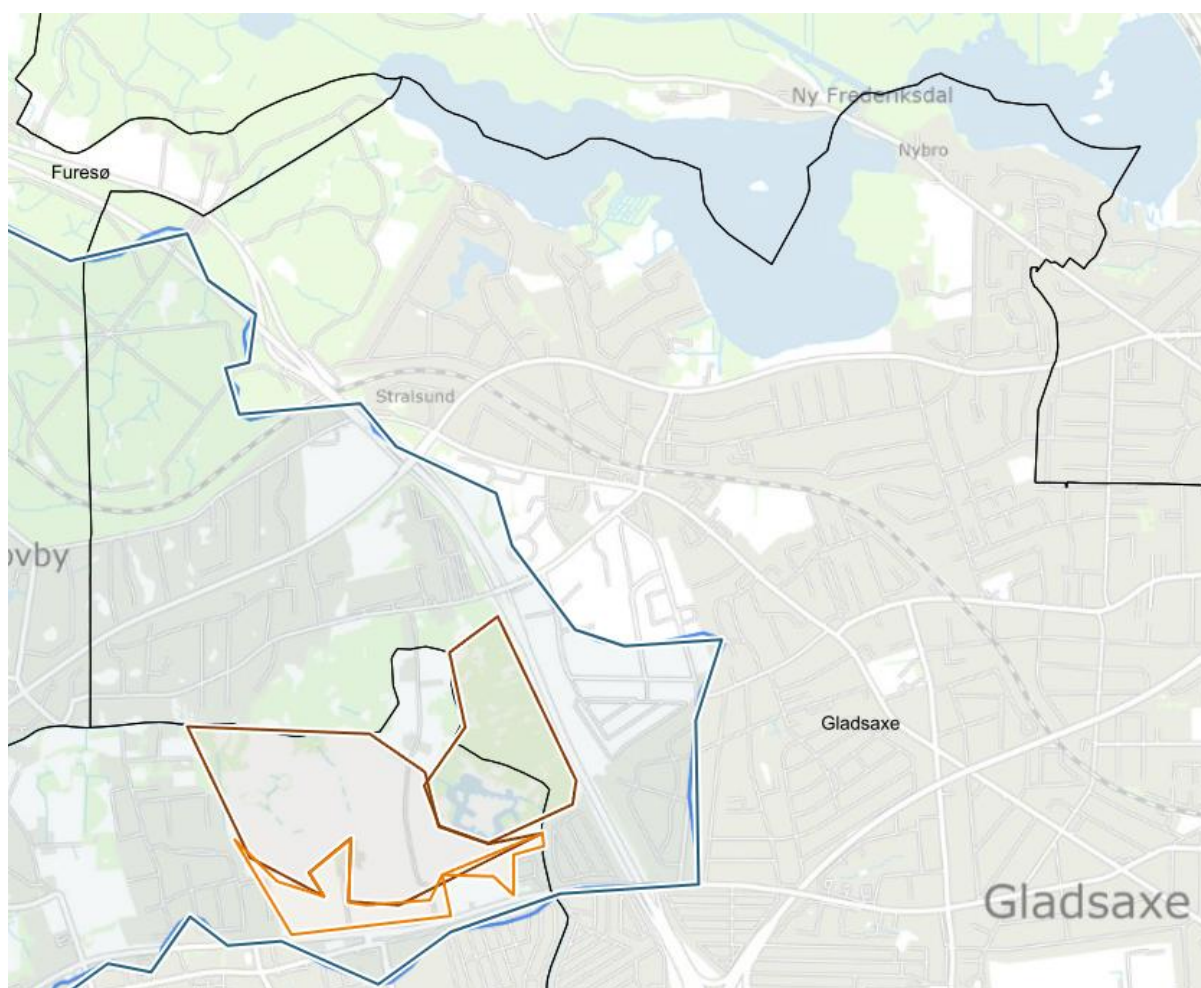
Kort 14. Kortmateriale fra Furesø Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Gladsaxe Kommune

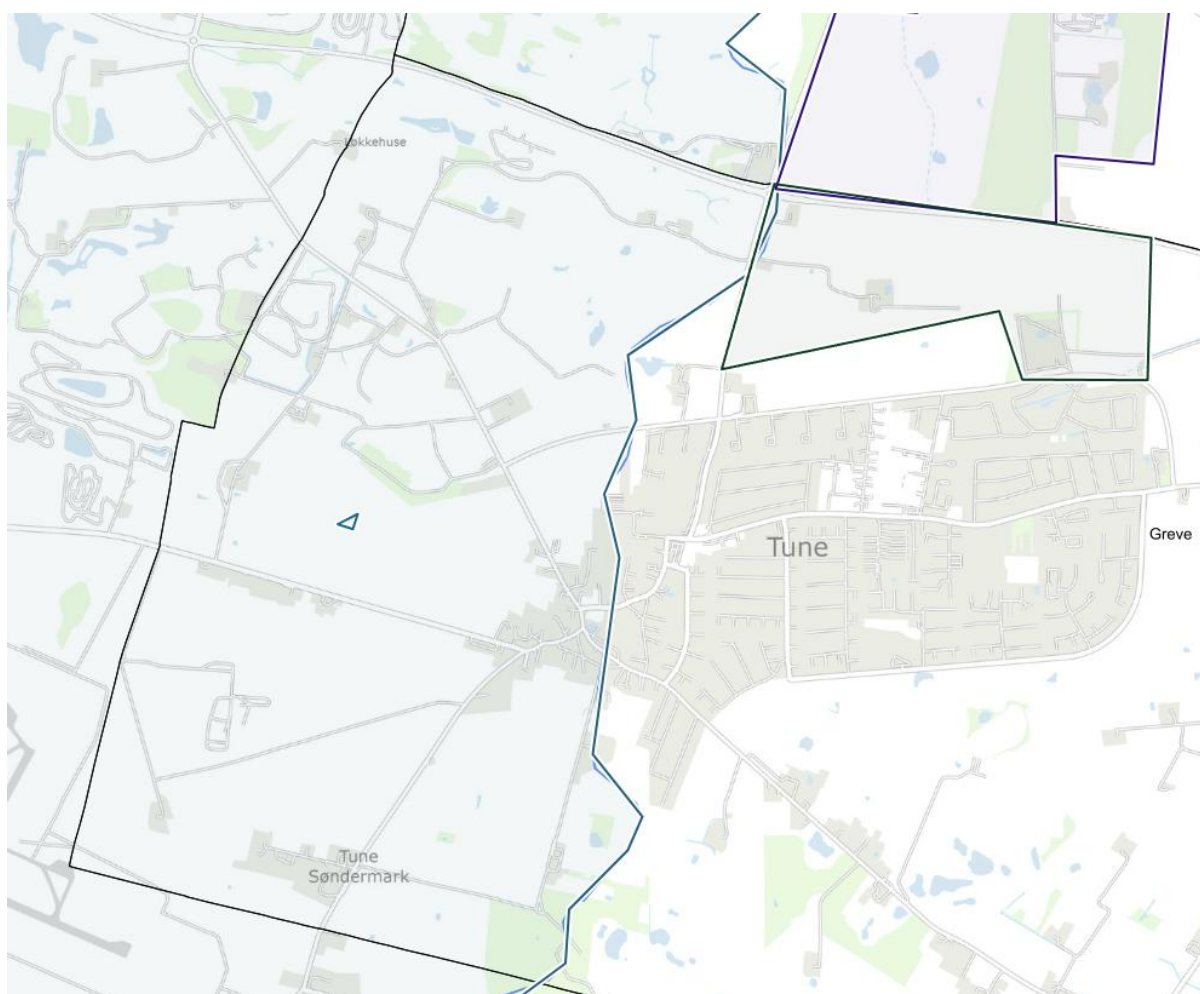
Kort 15. Kortmateriale fra Gladsaxe Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Greve Kommune

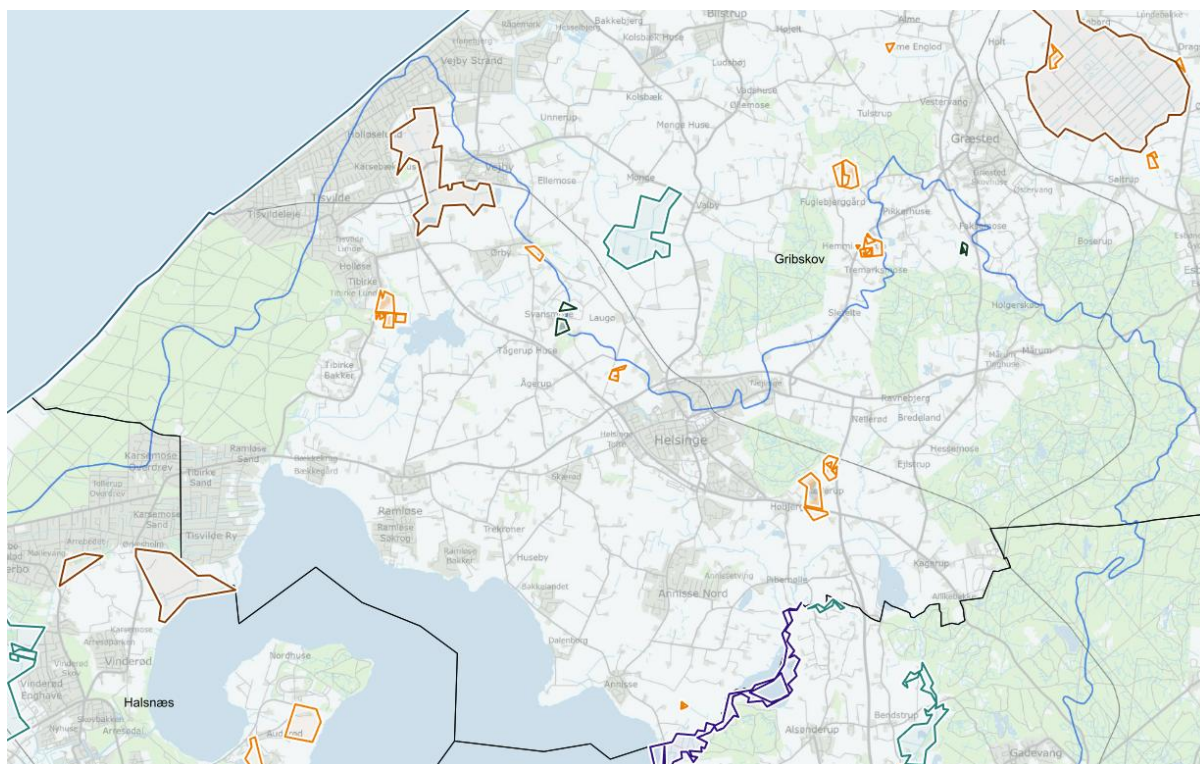
Kort 16. Kortmateriale fra Greve Kommune.

Kortets farvesignatur:

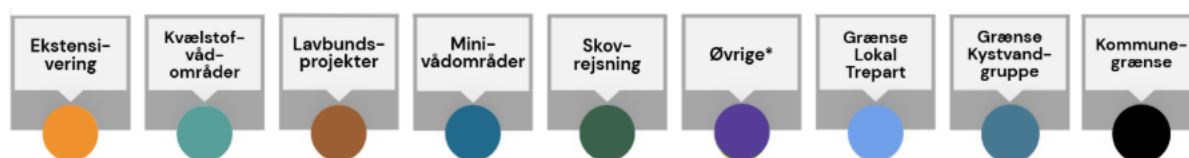
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Gribskov Kommune

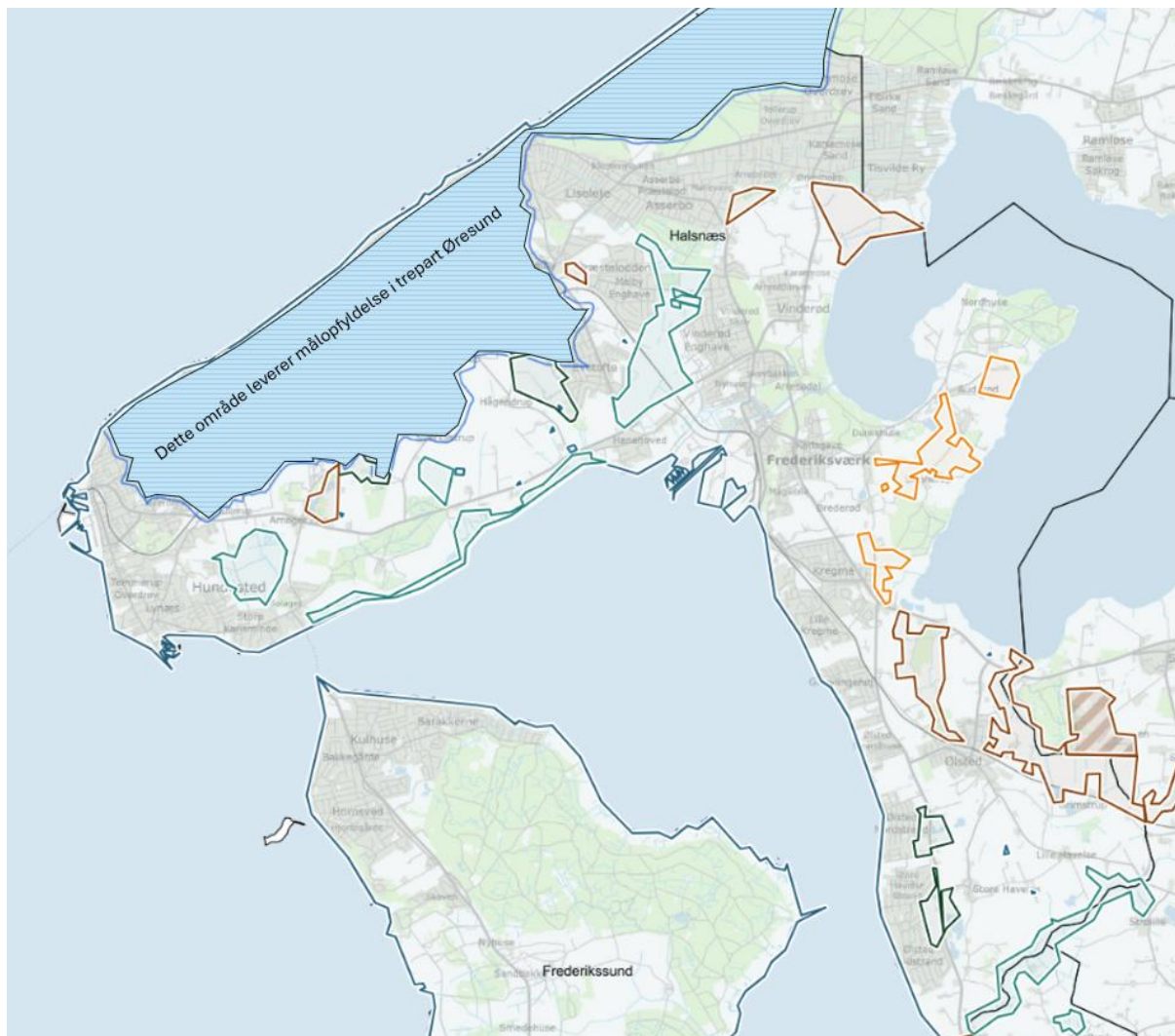
Kort 17. Kortmateriale fra Gribskov Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Halsnæs Kommune

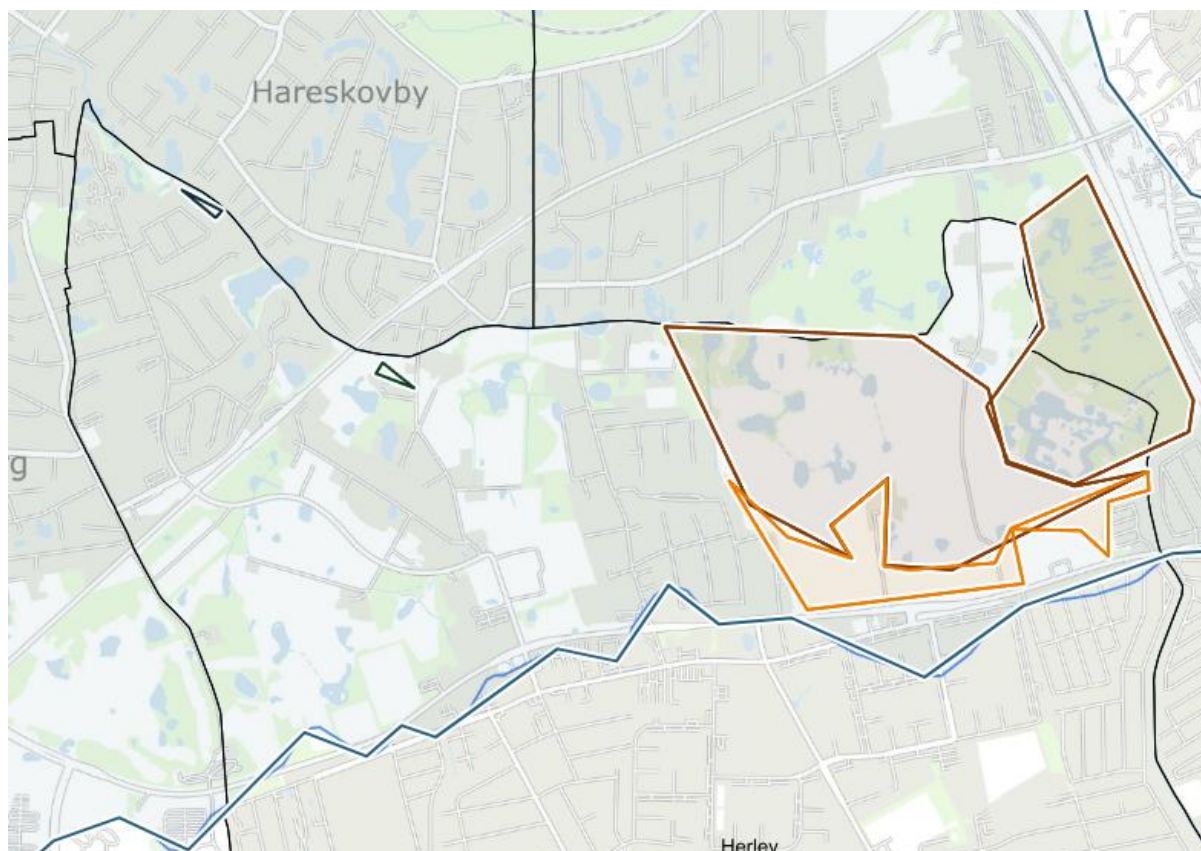
Kort 18. Kortmateriale fra Halsnæs Kommune.

Kortets farvesignatur:

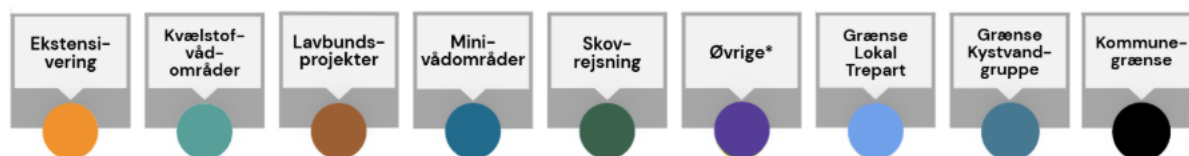
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Herlev Kommune

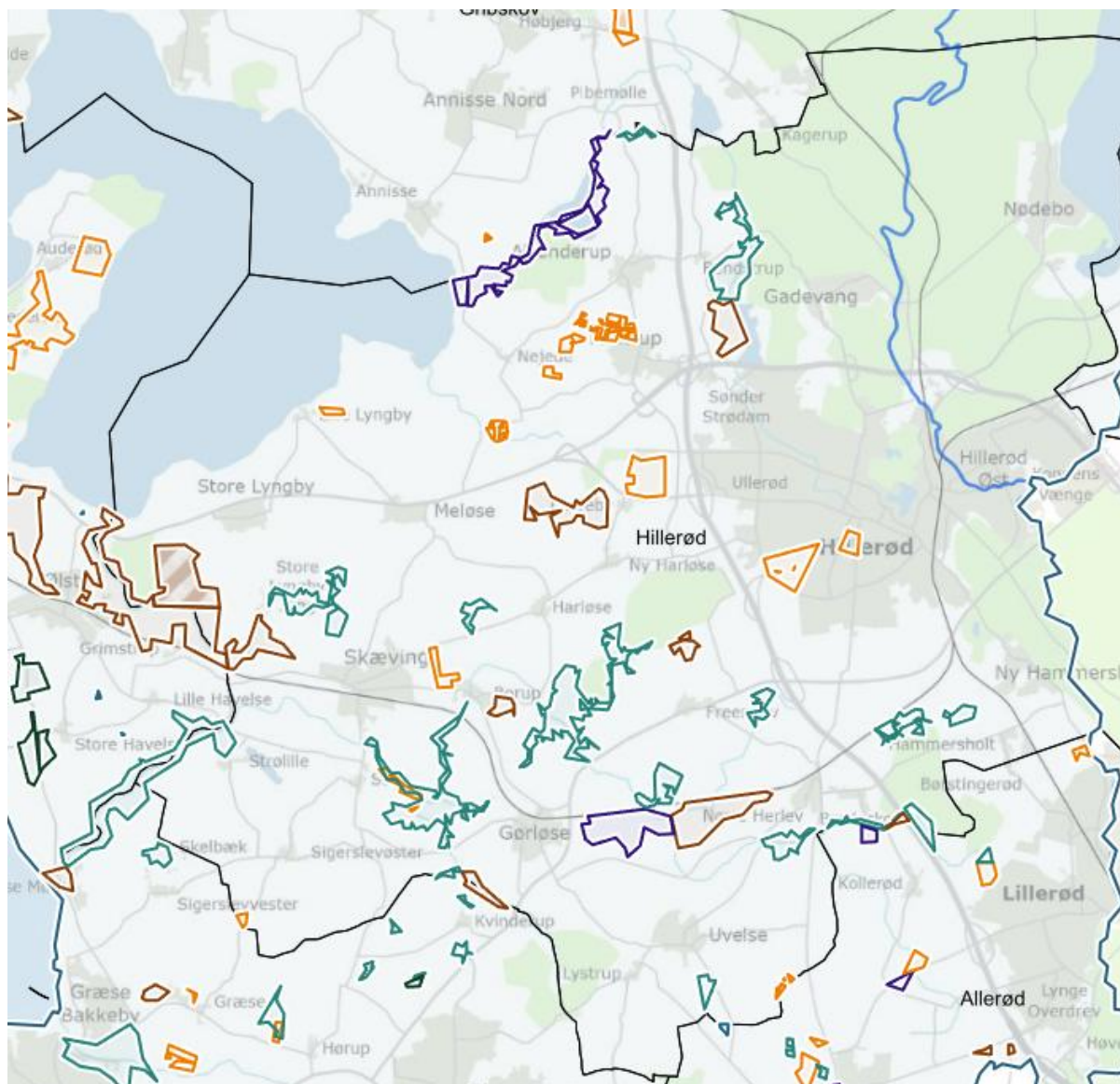
Kort 19. Kortmateriale fra Herlev Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Hillerød Kommune

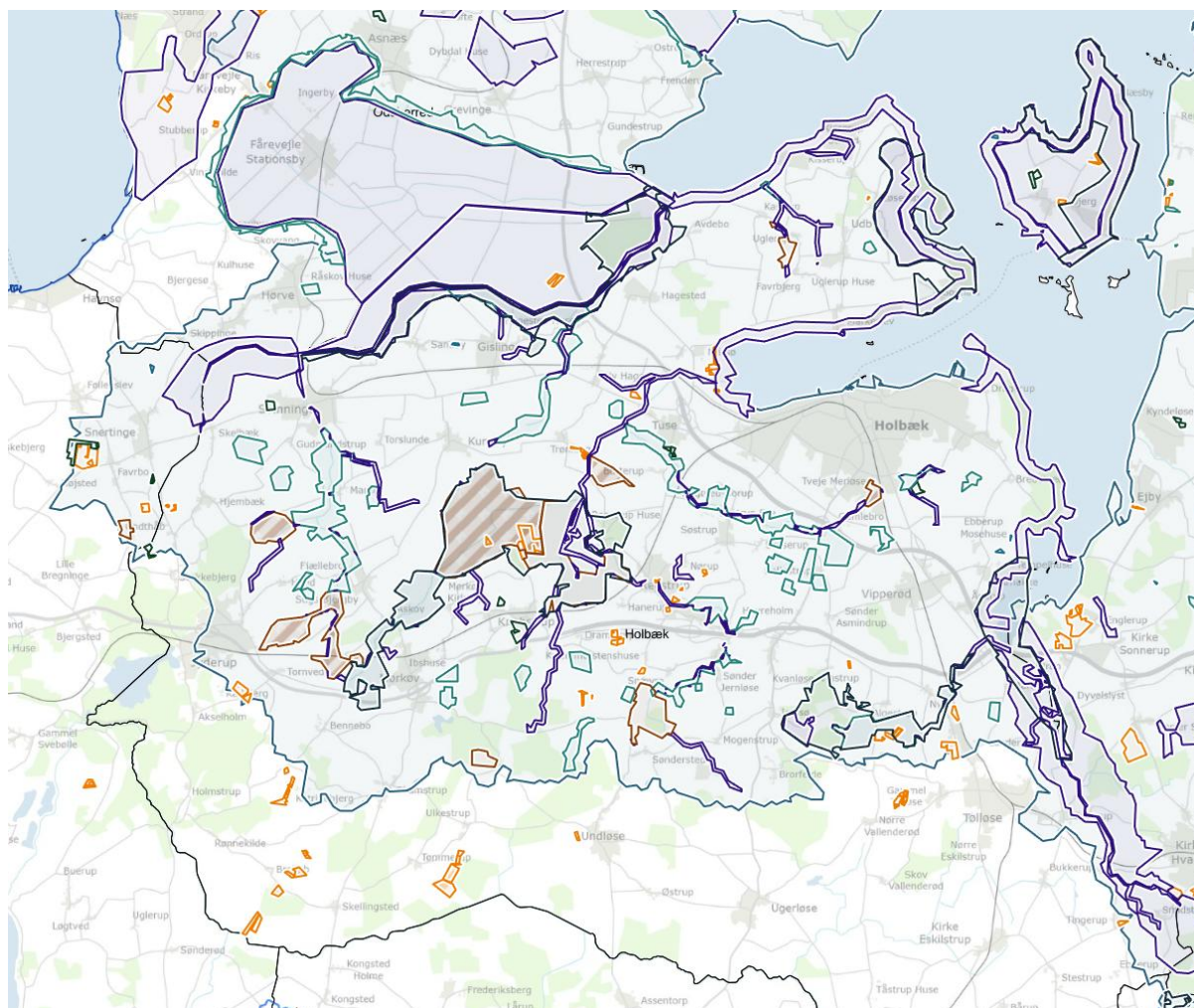
Kort 20. Kortmateriale fra Hillerød Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Holbæk Kommune

Kort 21. Kortmateriale fra Holbæk Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Kyst- og vandløbsnære dynamiske interesseområder

Der er langs kyster og vandløb i Holbæk Kommunes opland til Isefjorden udpeget dynamiske interesseområder, der har til formål at reducere kvælstof i de kyst- og vandløbsnære områder. Det kan samtidigt give positive natureffekter og styrke de grønne sammenhænge i landskabet.

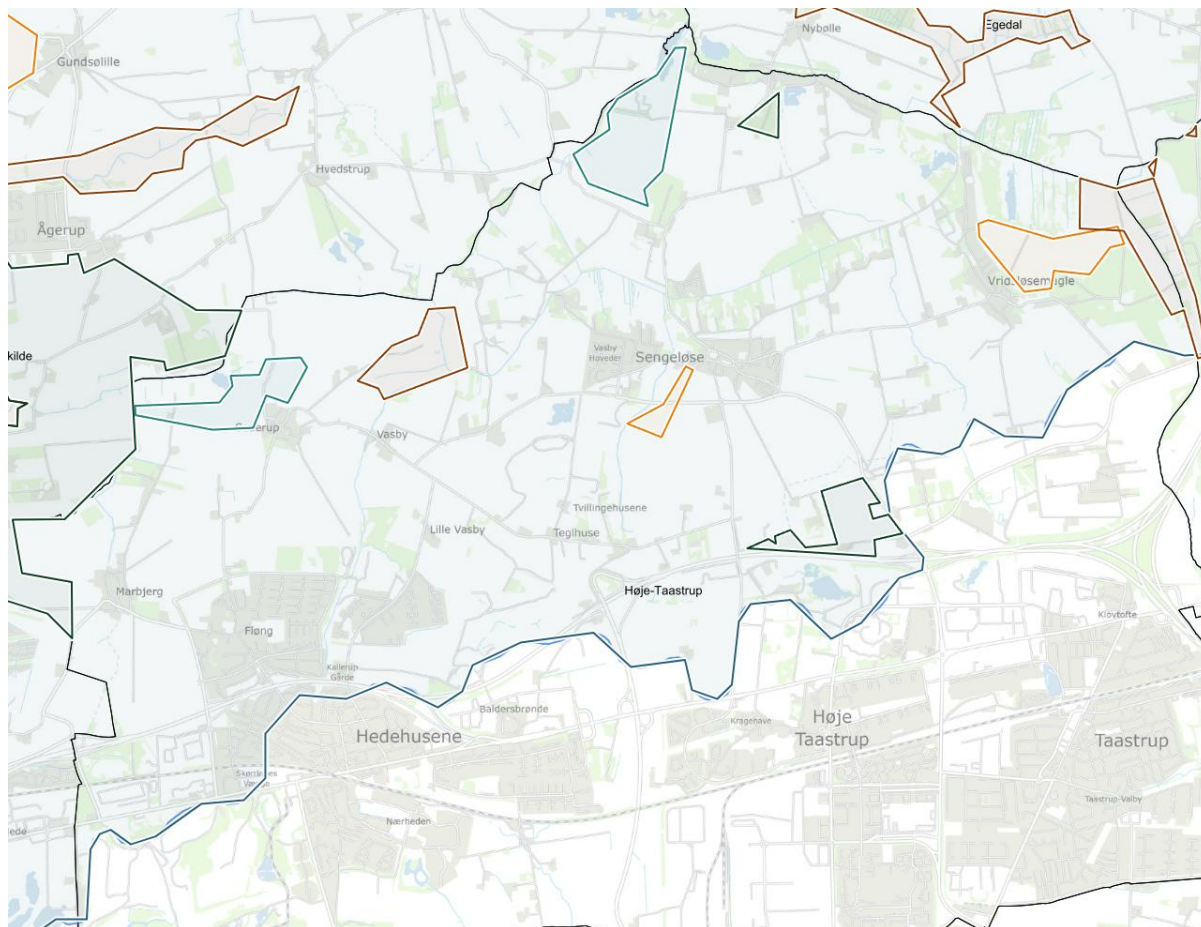
Udpegningerne er ikke på nuværende tidspunkt planlagt i detaljen. De kan derfor blive større eller mindre alt efter de faktiske forhold f.eks. højdekurver, landskabselementer hydrologi, dræn og ejerforhold.

I interesseområderne prioriteres virkemidler med kvælstofeffekt.

Alle tiltag langs åerne skal ske i overensstemmelse med vandområdeplanen eller vandløbsloven og det til enhver tid gældende regulativ for det enkelte vandløb.

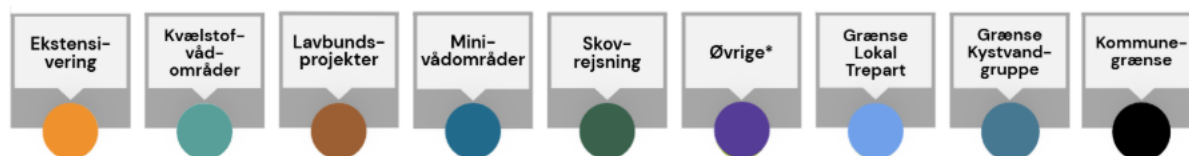
Implementering sker frivilligt.

Høje-Taastrup Kommune

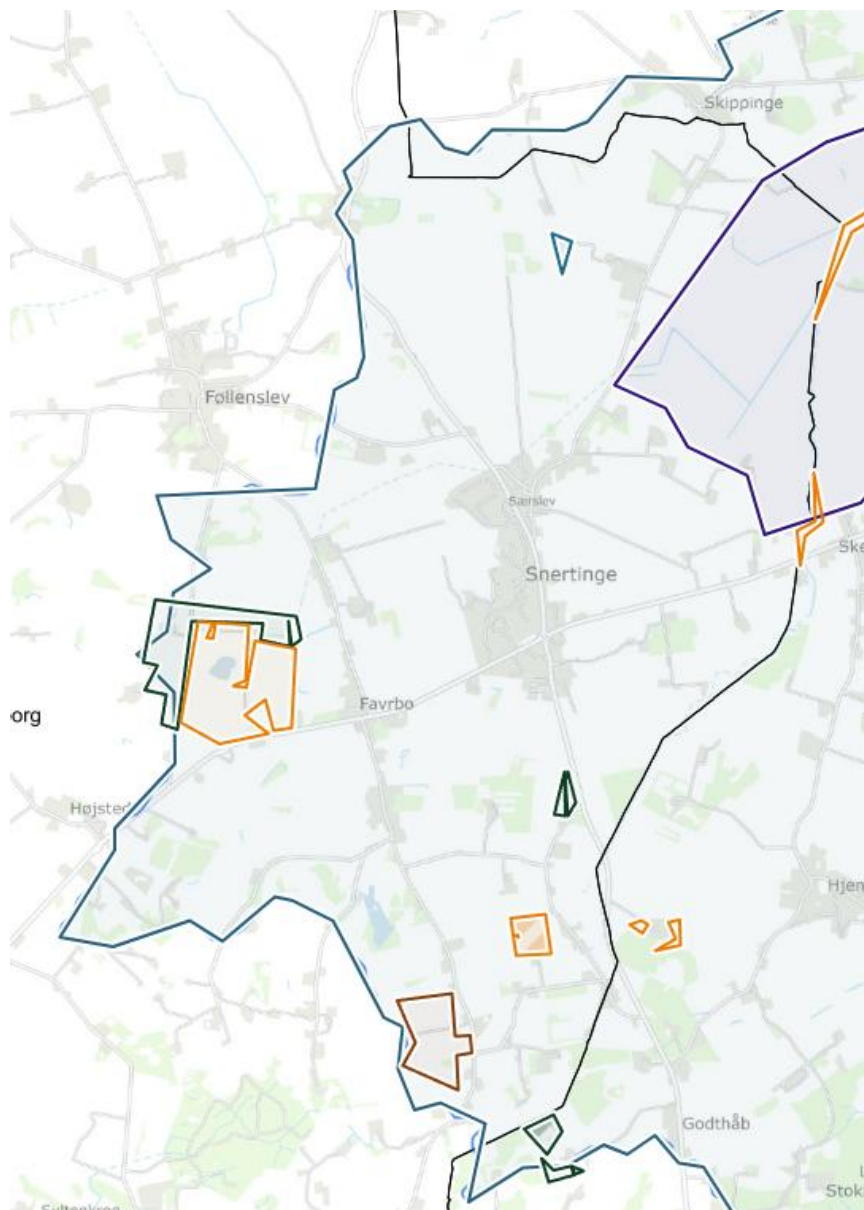
Kort 22. Kortmateriale fra Høje Taastrup Kommune.

Kortets farvesignatur:

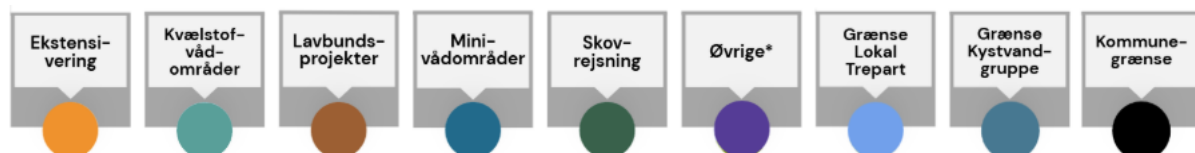
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Kalundborg Kommune

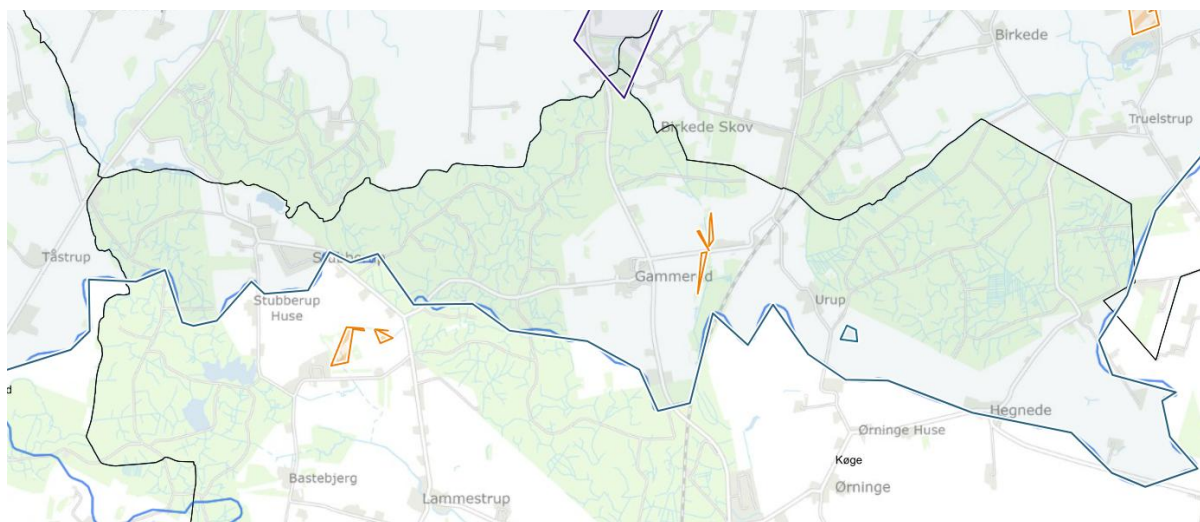
Kort 23. Kortmateriale fra Kalundborg Kommune.

Kortets farvesignatur:

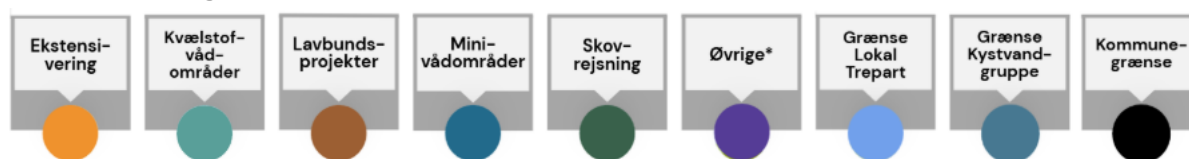
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Køge Kommune

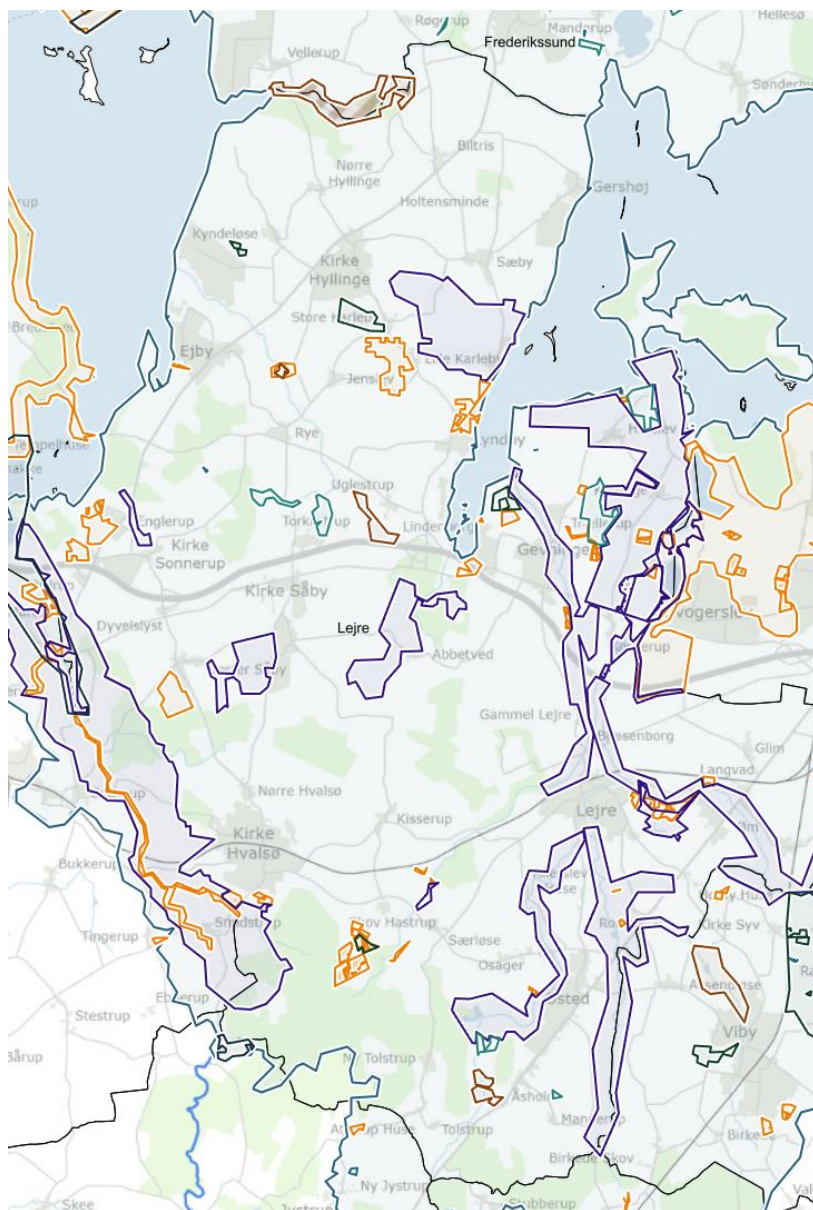
Kort 24. Kortmateriale fra Køge Kommune.

Kortets farvesignatur:

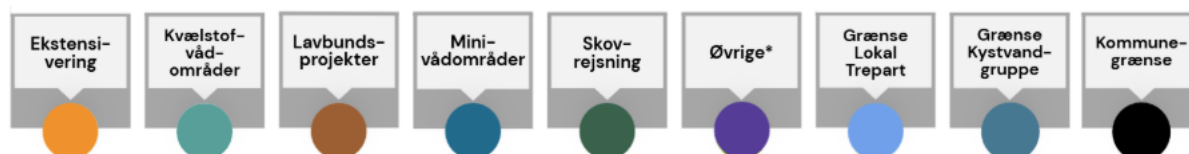
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Lejre Kommune

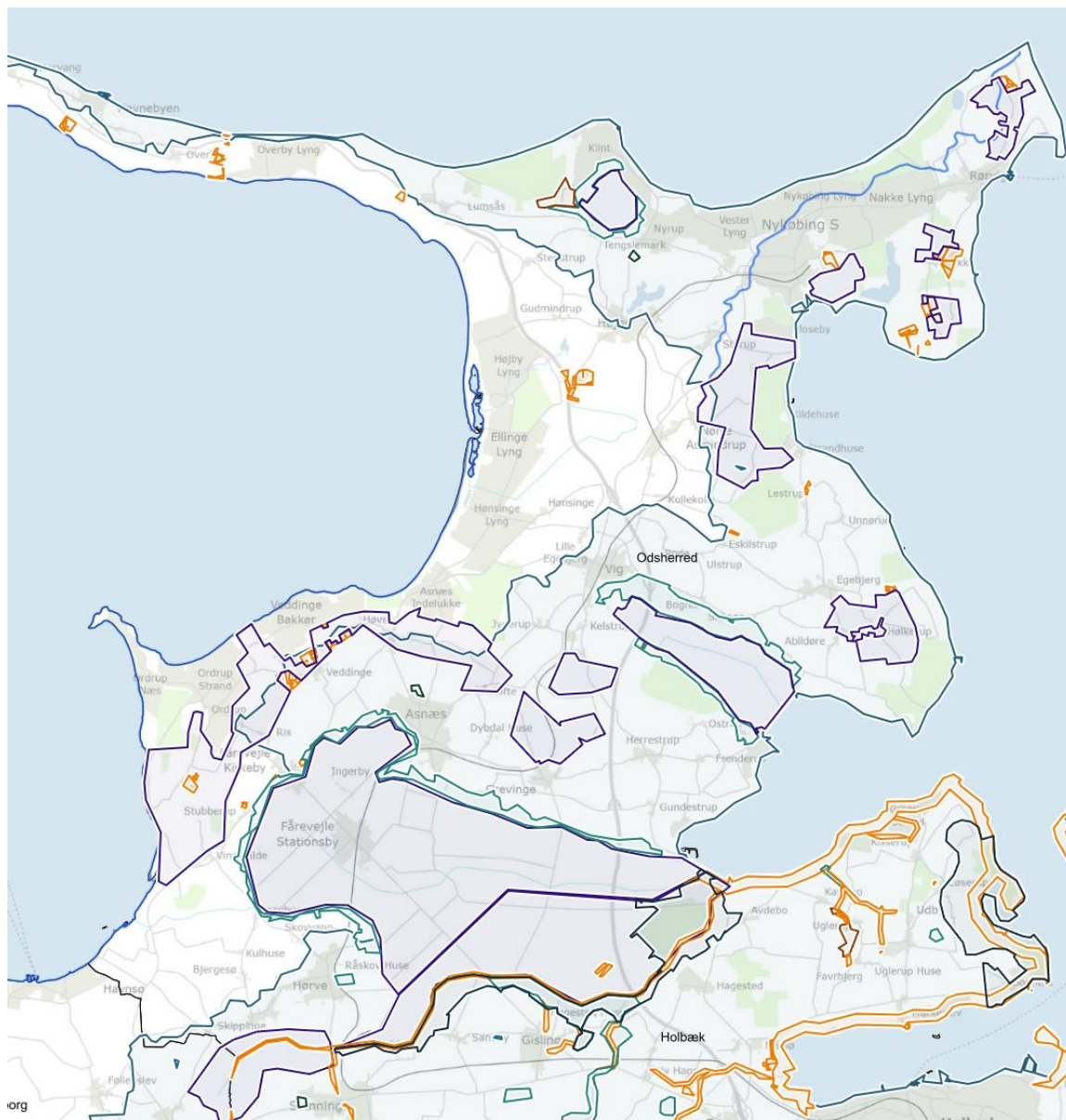
Kort 25. Kortmateriale fra Lejre Kommune.

Kortets farvesignatur:

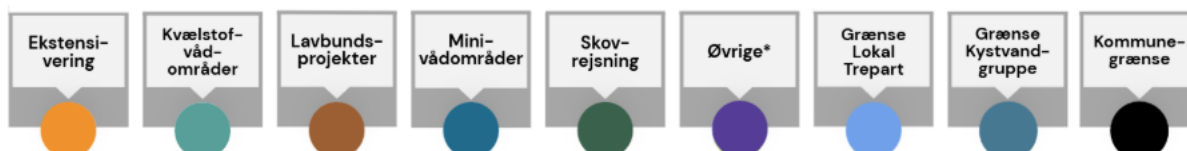
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Odsherred Kommune

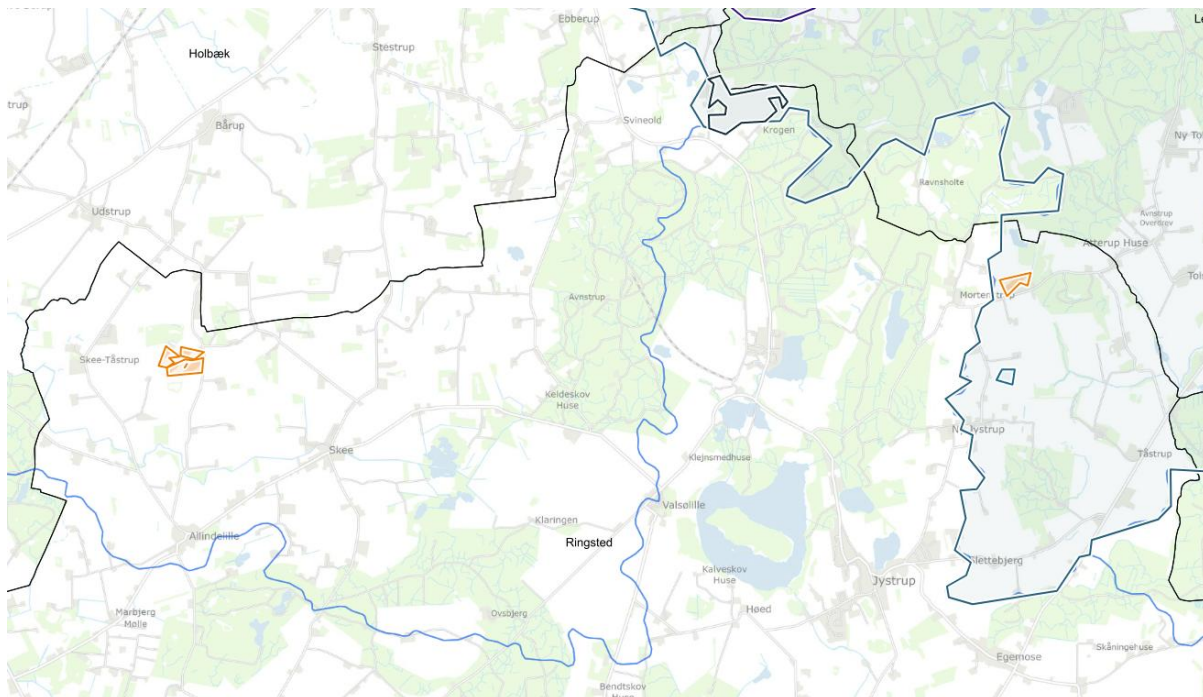
Kort 26. Kortmateriale fra Odsherred Kommune.

Kortets farvesignatur:

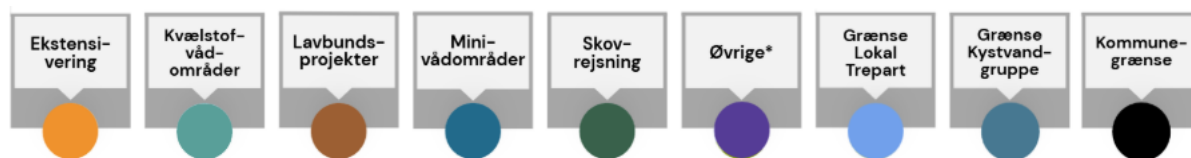
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Ringsted Kommune

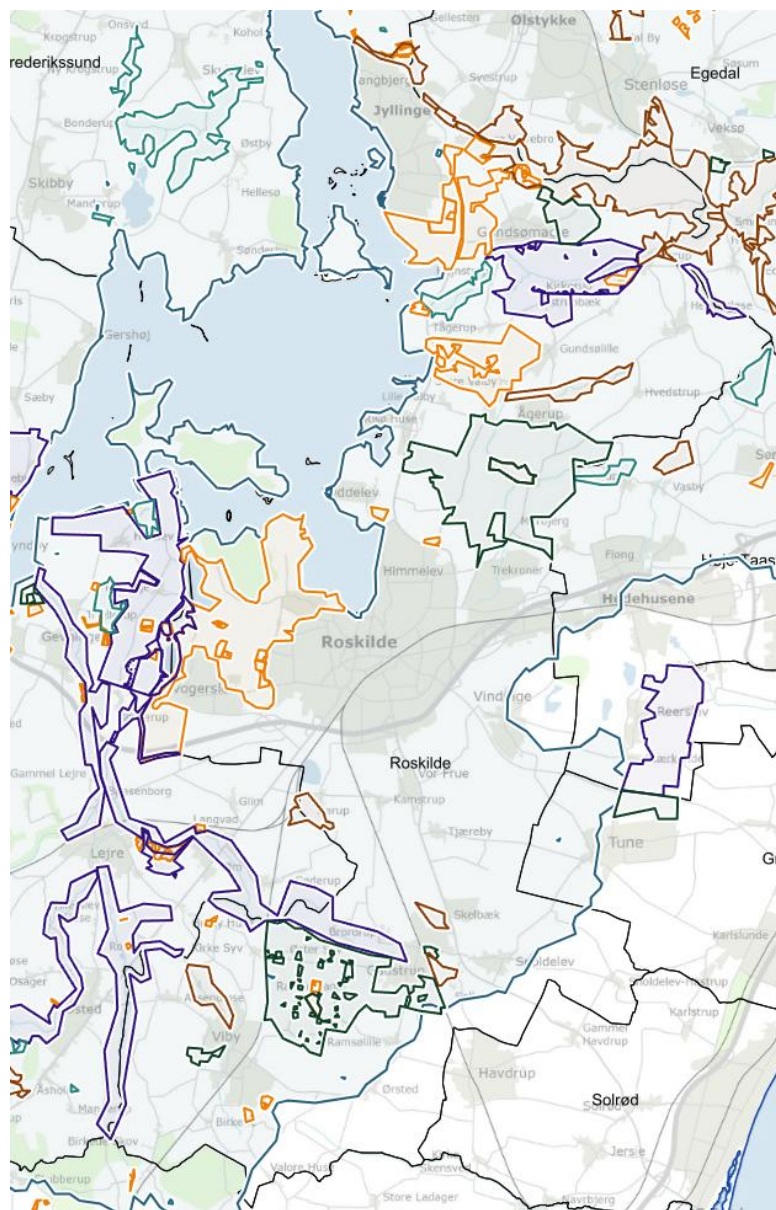
Kort 27. Kortmateriale fra Ringsted Kommune.

Kortets farvesignatur:

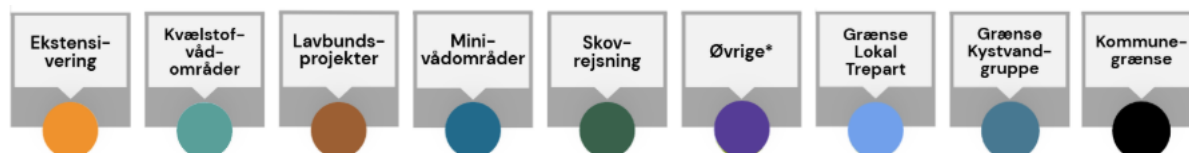
* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Roskilde Kommune

Kort 28. Kortmateriale fra Roskilde Kommune.

Kortets farvesignatur:

* Kategorien "Øvrige" rummer mulighed for at kombinere forskellige tilskudsordninger, herunder kvælstofreduktion. Den anvendes bl.a. ved sammenhængende natur og ådale.

Bilag

Bilag 1 Ordforklaring

Delvandopland

Et delvandopland er et afgrænset område indenfor et større vandopland. Nedbør, der falder i dette opland, vil strømme ud i det tilhørende kystvand. I denne omlægningsplan arbejdes der med fem delvandoplande: Indre og Ydre Isefjord, Indre og Ydre Roskilde Fjord samt Kattegat, Nordsjælland. Delvandoplandet er afgrænset af vandskel.

Hovedvandopland

Et hovedvandopland er et større, overordnet vandopland inden for et af Danmarks vandområdedistrikter, som er en del af EU's vandområdeplaner. Isefjord og Roskilde Fjord udgør tilsammen hovedvandoplandet 2.2. Hovedvandoplandets udbredelse går til vandskellet.

Indsatsbehov

Nettoindsatsbehov

Nettoindsatsbehovet er den indsats, der som minimum skal finde sted, for at et delvandopland kan opnå god økologisk tilstand jf. Vandområdeplanerne.

Fordelt indsatsbehov

Det er ikke muligt for alle delvandoplande at opnå målopfyldelse for nettoindsatsbehovet, da en forudsætning er, at der er landbrugsarealer til omlægning. Derfor arbejdes der også efter begrebet 'fordelt indsatsbehov'. Det er SGAV, der har beregnet det fordelte indsatsbehov ud fra andelen af markarealer i de enkelte delvandoplande. Det fordelte indsatsbehov er et udtryk for, hvordan det er realistisk at opnå målopfyldelse.

Klimagas

Klimagas er en populær betegnelse for gasser, som bidrager til den globale opvarmning, f.eks. CO₂, metan og lattergas. Nedbringelse af afdampningen af klimagasser er et centralt i den grønne omstilling og et vigtigt mål for trepartens opgave. Lavbundsprojekter kan bidrage til at fastholde klimagasser i jorden.

Kystvandgruppe 'Kattegat, Nordsjælland'

Danmark er opdelt i 37 kystvandgrupper. Kystvandgruppen består af det geografiske opland, der leder vand til et kystvandområde. Kystvandområdet er et område af havet ud for kysten, som er udpeget som et vandområde med egne mål for miljøindsatsen, herunder krav om god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. Kystvandgrupper er centrale for vandområdeplanerne og EU's vandrammedirektiv, og kystvandgrupperne har hver et specifikt indsatsbehov for kvælstofreduktion.

Denne omlægningsplan bidrager til målopfyldelse for Kystvandgruppen Kattegat, Nordsjælland sammen med to andre lokale treparter.

Det er et krav fra statens side, at de lokale treparters omlægningsplaner skal være fuldt dækkende for indfrielse af kvælstofindsatsbehovet i kystvandområdet.

MARS

Styrelsen for Grøn Arealanvendelse og Vandmiljø (SGAV) har udviklet et IT-system, der kaldes MARS. MARS fungerer som et arbejdsredskab og indberetningsværktøj for kommunernes arbejde med omlægningsplanerne. MARS rummer de fastsatte mål fra vandplanerne og beregner automatisk hvordan de indtegnede skitseprojekter leverer målopfyldelse. MARS fungerer også som et kommunikationsredskab, hvor offentligheden har læseadgang til dele af systemet.

Skitseprojekt

Et skitseprojekt består af et areal indtegnet i MARS, som rummer et fagligt vurderet potentiale (for f.eks. tilbageholdelse af kvælstof). Potentialet kan indfris, hvis det tilknyttede virkemiddel tages i anvendelse (f.eks. ved udførelse af et lavbundsprojekt). Det er en forudsætning for gennemførelse af et skitseprojekt, at lodsejer ønsker at deltage.

Vandområdeplan

Vandområdeplanerne er et centralt element i gennemførelsen af EU's vandrammedirektiv. Vandområdeplanerne er en samlet plan for at forbedre den danske vandmiljø og opnå god tilstand i søer, vandløb, kystvande og grundvand.

På Miljøstyrelsens hjemmeside beskrives formålet på denne enkle måde:

Vandområdeplanernes formål er at opnå:

- Bedre tilstand i vandløb ved at forbedre de fysiske forhold.
- Bedre tilstand i fjorde og ved kyster ved at reducere udledning af kvælstof.
- Bedre tilstand i søerne ved at reducere udledningen af fosfor.
- Bedre tilstand i vandløb og søer ved at reducere forurening fra f.eks. hjem uden kloak, renseanlæg og kloakoverløb.

Denne omlægningsplan har hovedfokus på den indsats, der vedrører fjorde og kyster.

Virkemidler

Et virkemiddel i den grønne trepart består af forskellige nye arealanvendelser, som landbrugsjorden foreslås omlagt til gennem omlægningsplanens skitseprojekter. Virkemidlerne har forskellig effekt, og der er forskellige tilskudsordninger til forskellige virkemidler. Nuværende tilskudsordninger er bl.a.: Permanent ekstensivering, kvælstofvådområder, klima-lavbund, lavbundsprojekter, fosforvådområder, restaurering af ådale, minivådområder og skovrejsning.

Bilag 2 Kommissorium - Lokal trepart Isefjord og Roskilde Fjord

Kommissorium

Lokal trepart Isefjord og Roskilde Fjord

1. Indledning

I aftalen om implementering af et Grønt Danmark indgået af Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre 18. november 2024¹ indgår, at vandoplandsstyregruppernes omdannes til lokale treparter med ændrede forventninger til arbejdsopgaver og sammensætning.

Dette indebærer, at den lokale trepart skal udarbejde omlægningsplaner, hvor landbrugsjord udtages af landbrugsproduktion og omlægges til arealanvendelser, der tilbageholder næringsstoffer og klimagasser. Relevante arealanvendelser er beskrevet i tilskudsordninger som kvælstof-vådområder, lavbundsprojekter, klima-lavbundsprojekter, minivådområder, permanent ekstensivering og skovrejsning. Udtagningsarbejdet skal desuden sammen med andre tiltag konkret bidrage til målsætningen om 20 % beskyttet natur i Danmark. Det er vigtigt at bemærke, at målet om 20 % beskyttet natur er en del af den kommende natur- og biodiversitetslov, ikke selve treparten. Af treparten fremgår det, side 11: "Parterne er enige om, at regeringen i den kommende natur- og biodiversitetslov skal sætte et mål om, at mindst 20 % af Danmarks landareal skal være beskyttet natur."

Den lokale trepart for Isefjord og Roskilde Fjord udgøres af kommunerne Albertslund, Allerød, Ballerup, Egedal, Furesø, Frederikssund, Gladsaxe, Greve, Gribskov, Halsnæs, Herlev, Hillerød, Holbæk, Høje Taastrup, Kalundborg, Køge, Lejre, Odsherred, Ringsted og Roskilde udgør kommunerne i oplandet til Isefjord og Roskilde Fjord.

I forbindelse med aftalen fra november 2024 anbefales desuden repræsentation af Naturstyrelsen samt en smal og ligelig repræsentation af landbrugsorganisationer og grønne organisationer. Dette kommissorium dækker den nye sammensætning og funktion af den lokale trepart for Isefjord og Roskilde Fjord.

2. Formål

Formålet med lokal trepart for Isefjord og Roskilde Fjord er at varetage udtagningsindsatsen for vandoplandet Isefjord og Roskilde Fjord jf. *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark pr. 18. november 2024*. Den lokale trepart kan være med til at skabe grobund for et givtigt samarbejde på tværs af kommunerne, Naturstyrelsen, landbruget og grønne organisationer for at nå de nationale mål om reduktion af kvælstofudvaskning og klimagasudledning samt natur og skovrejsning.

Den lokale trepart skal udarbejde en omlægningsplan for hovedvandopland Isefjord og Roskilde Fjord, som skal principvedtages i de respektive kommunalbestyrelser/byråd inden udgangen af 2025.

¹ Aftalen fra den 18. november er en politisk rammeaftale, der skal skabe de nødvendige forudsætninger for at implementere indsætterne i Aftale om et Grønt Danmark, der blev indgået den 24. juni 2024 mellem regeringen om og parterne i den grønne trepart (Landbrug og Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri, og Kommunernes Landsforening).

Omlægningsplanen skal vise vejen til målfrielse af kvælstof- og lavbundsindsatsen. Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde, vådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet. Der skal så vidt muligt tænkes i synergier og multifunktionalitet fx ved, at skovrejsning også kan bidrage til beskyttelse af grundvandet.²

Omlægningsplanen kan bestå af realiserbare projekter i alle stadier, fra projekter på skitseniveau til projekter, hvor der er givet tilsagn til gennemførelsen.

Omlægningsplanen skal desuden identificere arealer, der har potentiale til at bidrage til beskyttet natur, og også strengt beskyttet natur med henblik på at opnå 20 % beskyttet natur. Regeringen vil i drøftelser om kommende lov om natur og biodiversitet i 2025 præsentere overvejelser om en definition for beskyttet natur og strengt beskyttet natur.

Omlægningsplanen er dynamisk, hvilket betyder, at den løbende skal ajourføres med status for projekterne og deres effekt, samt udpegning af yderligere arealomlægning, hvis projekter helt eller delvist bortfalder. Omlægningsplanerne er dynamiske og skal planlægges, så de tager højde for, at indsatserne er frivillige jf. *Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark 13. december 2024.*

Omlægningsplanerne skal ligeledes tage hensyn til, at det fortsat skal være muligt at opretholde en stærk fødevarerproduktion jf. *Aftale om et grønt Danmark den 24. juni 2024.*

Parallelt med udarbejdelse af omlægningsplanen har alle kommuner ansvaret for fremdrift i at realisere projekter.

3. Arbejdet i den lokale trepart

- Den lokale trepart skal arbejde med en *Omlægningsplan 2025* indenfor trepartens geografiske område. Omlægningsplanen skal principvedtages i kommunalbestyrelsen / byrådet ultimo 2025 i de kommuner, som planen omfatter. Planen skal indeholde en status på eksisterende omlægningsprojekter og identificere områder med potentiale for yderligere indsatser, herunder kvælstof-vådområder, lavbundsprojekter, minivådområder og skovrejsning. Omlægningsplanen svarer til et dynamisk projektkatalog og vil løbende blive revideret, så planen, selvom projektområder ændres, leverer målopfyldelse svarende til indsatsbehovet.
- Den lokale trepart skal sikre, at alle medlemmer arbejder aktivt for omlægning af de udpegede arealer i Omlægningsplan 2025 med henblik på at opnå *god*

² Staten genbesøger skovrejsningsordningen senest i 2027 med henblik på at evaluere ordningens effekter. I forbindelse med genbesøget skal ordningen evalueres med henblik på, at den fortsatte skovrejsning skal bidrage til drikkevandsbeskyttelse.

økologisk tilstand for Isefjord og Roskilde Fjord og bidrage til opnåelsen af det nationale mål om udtagning af 140.000 ha kulstofrige lavbundslande.

- Den lokale trepart skal koordinere og skabe overblik over de forskellige projekter i oplandet.
- For at lykkes med at opfylde de lokale og nationale mål i aftalen om et Grønt Danmark, er det nødvendigt, at alle medlemmer forpligter sig til dialog og samarbejde om målene.

4. Medlemmer

Alle kommuner i oplandet til Isefjord og Roskilde Fjord er automatisk medlemmer af den lokale trepart.

Naturstyrelsen deltager automatisk med én repræsentant.

Landbrug & Fødevarer deltager med to repræsentanter

Danmarks Naturfredningsforening deltager med to repræsentanter.

Den lokale trepart skal drøfte, koordinere og tænke i helheder på tværs. Som udgangspunkt skal treparten opnå enighed, og det er ikke muligt at nedlægge veto.

Alle deltagere i den lokale trepart er forpligtet til at arbejde for at finde løsninger og sikre god dialog i treparten og i lokalsamfundet.

Den lokale trepart skal søge at nå til enighed, men beslutningskompetencen ligger hos byrådene, der i sidste ende godkender omlægningsplanerne inden for egen kommunegrænse.

Den lokale trepart vil sikre et tæt samarbejde med lokale udtagningskonsulenter gennem arbejdet i den/de tekniske grupper.

Arbejdet på møderne understøttes af administrativ deltagelse fra fællessekretariatskommunen (Holbæk Kommune) og formandskommunen (Lejre Kommune).

5. Organisering

Kommunalbestyrelserne i oplandet: De endelige beslutninger træffes af byrådene / kommunalbestyrelserne i de enkelte kommuner.

Den lokale trepart for Isefjord og Roskilde Fjord: Treparten fastsætter principper for omlægningsplanens indhold. Principperne anvendes i teknikergruppens arbejde med at tegne skitseprojekter. Udkast til omlægningsplanen drøftes og tilpasses i den lokale trepart. En enig trepart videresender forslag til omlægningsplaner til godkendelse i kommunalbestyrelserne.

Omlægningsplan 2025: Den lokale trepart drøfter det samlede udkast til omlægningsplaner fra kommunerne.

Beslutningsprocessen: Alle beslutninger træffes ved konsensus.

Embedsmandsgruppe: Består af direktører/embedsmænd på ledelsesniveau fra de involverede kommuner og træffer beslutninger om dagsordenen. Formandskabet varetages af formandskommunens tekniske direktør.

Teknikergruppe/miljøledergruppe: Teknikere og miljøledere fra kommunerne mødes for at indstille faglige vurderinger og udarbejde kortmateriale til den lokale trepart. Udtagningskonsulenten deltager i teknikergruppen.

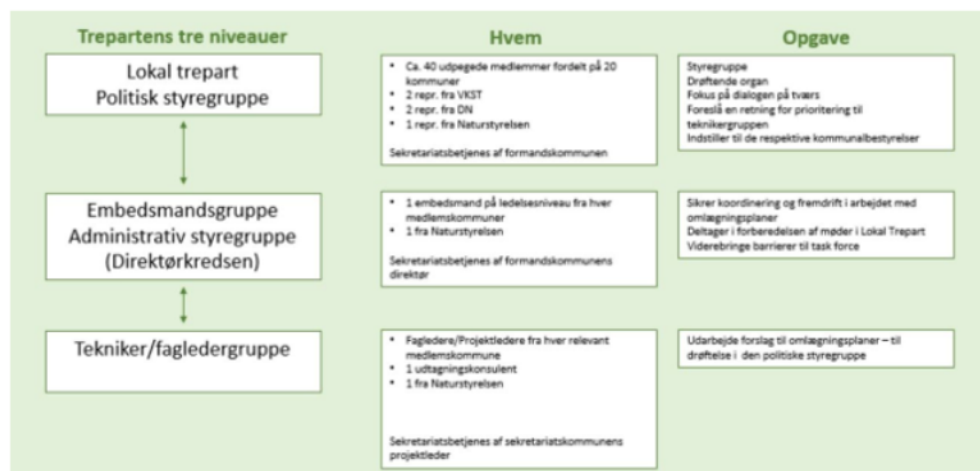
Formandskommunen koordinerer arbejdet i samarbejde med fællessekretariatet.

Kommunens teknikere udarbejder kortmateriale til den lokale trepart i IT-systemet MARS. Teknikergruppen mødes cirka en gang om måneden for at dele viden, erfaringer og for at nå i mål med at udarbejde forslag til omlægningsplanerne i fællesskab. Det er muligt for DN og L&F at sende forslag til arealomlægninger til teknikerne i de respektive kommuner, som forslagene omhandler. Kommunerne videreformidler forslagene til teknikergruppen, hvorefter forslagene behandles på lige fod med gruppens egne projekter. Dette kan enten ske ved at forslagene er indarbejdet i kommunens egne projektforslag eller som separate nye forslag. Såfremt der er tvivl om, hvem forslag skal sendes til, kan det sendes til formandskommune, der vil sikre håndtering i relevante kommuner. Formandskommunens koordinator for tekniker-arbejdet sørger desuden for dialog med de to ovennævnte parter om omlægningsarbejdets forløb, herunder om status for behandlingen af parternes indsendte forslag.

Teknikergruppen afholder endvidere løbende workshops, eventuelt geografisk afgrænsede, med præsentation og drøftelse af omlægningsarbejdets indhold og forløb, hvor alle parter har mulighed for at deltage.

Formands- og sekretariatskommune: Sekretariatet understøtter arbejdet i den lokale trepart og varetager administrative opgaver som mødeindkaldelser og referater. Formandskommunen sørger endvidere for en løbende dialog med alle parter i treparten om omlægningsarbejdets forløb. Lejre Kommune fungerer som formands- og sekretariatskommune. Formandskabet placeres i én af de seks fjordkommuner. Formandskabet tages første gang op midt i valgperioden 2026-2029 og derefter hvert 2. år.

Kystvandråd: Hvis der ansøges om og gives tilsagn til et Kystvandråd for Isefjord og Roskilde Fjord, vil de analyser og resultater, der opnås gennem Kystvandrådets arbejde, kunne understøtte det fremadrettede arbejde i Treparten med implementering af omlægningsplanerne.

6. Møder

Møderne i den lokale trepart planlægges for et år ad gangen med 3-4 møder om året. Ekstra møder kan indkaldes som udgangspunkt med en måneds varsel. Formandskommunen sørger for indkaldelse, forberedelse af møder og udarbejdelse af referater. Deltagerne i den lokale trepart har ansvar for at videreformidle beslutninger i deres respektive baglande.

Dagsorden for møderne i den lokale trepart gøres tilgængelig via First Agenda senest en uge, før mødes afholdes.

Emner, der ønskes sat på dagsordenen, skal være indenfor trepartens formål og sendes til formandskommunen senest 14 dage før mødet.

Referat udsendes senest tre dage efter, at mødet er afholdt. Der gives 14 dage til at kommentere referatet. Referatet godkendes formelt på næste møde i den lokale trepart.

Møder kan både afholdes ved fysisk fremmøde eller over teams afhængig af dagsordenens indhold og mødets længde. Fysiske møder afholdes på skift i de seks fjordkommuner.

7. Økonomi

Der er tildelt midler til drift af fællessekretariatet via FLI-puljen (BEK nr. 324 af 02/04/2024). Fællessekretariatet understøtter de fire hovedvandoplande i Sjælland Nord. En del af disse midler er viderefordelt til formandskommunerne.

8. Revidering af kommissoriet

Kommissoriet kan revideres efter behov på møde i den lokale trepart, herunder hvis der bliver behov for at se på økonomien.

9. Godkendelse

Kommissoriet godkendes af den lokale trepart for Isefjord og Roskilde Fjord.

Godkendt af lokal trepart for Isefjord og Roskilde Fjord den 30. april 2025.

Bilag 3 Principper for omlægningsplaner - Isefjord og Roskilde Fjord

Principper for omlægningsplaner Isefjord og Roskilde Fjord

I den lokale trepart Isefjord og Roskilde Fjord tilstræber vi en ensartet og effektiv udarbejdelse af omlægningsplanerne på tværs af kommunerne. Derfor har vi udarbejdet disse fællesprincipper. Principperne understøtter prioritering af de arealer, der udpeges, og er samtidig praktiske og fleksible, så de kan rumme både faglige mål og lokale forhold.

Principperne skal ses i sammenhæng og supplerer hinanden. De supplerer hermed rammeaftalen og overordnede nationale rammer for arbejdet.

Vejledning til principvedtagelse beskriver opgaven på følgende måde: *"De 23 omlægningsplaner skal vise vejen til indfrielse af kvælstofindsatsbehovet, bidrage til de landsdækkende mål for udtagning af lavbundsarealer og skovrejsning og så vidt muligt identificere arealer inden for omlægningsindsatsen, som har potentiale for at bidrage til mere og sammenhængende natur, herunder beskyttet natur, og hvor muligt også strengt beskyttet natur."*¹

Principperne understøttes og suppleres af en overordnet metodisk tilgang, der beskrives i dokumentet.

Treparten har fokus på fremdrift med en tilgang, der kombinerer hurtig handling med realistisk gennemførelse. Tidlige, synlige resultater kan være med til at skabe momentum og dermed styrke mulighederne for at nå de langsigtede mål.

Der er enighed om, at det er afgørende for arbejdets succes, at der er en tidlig og åben dialog med lodsejerne, så arbejdet sker med gensidig tillid, og der skabes en smidig proces. Treparten lægger desuden vægt på, at der fortsat skal være plads til aktiv landbrugsdrift på arealerne i hovedvandområdet Isefjord og Roskilde Fjord.

I 2025 er der fokus på omlægningsplanerne. Efterfølgende arbejdes der videre med udarbejdelse af konkrete projekter. Principperne er umiddelbart tænkt til at kunne gælde i hele perioden for trepartens arbejde. Samtidig er der en anerkendelse af, at arbejdet skifter karakter senere, og så anerkendes det, at det kan blive relevant at justere principperne.

¹ Vejledning til principvedtagelse af omlægningsplaner i 2025. Link: <https://sgav.dk/Media/638862809023765836/Bilag%207%20-%20Vejledning%20til%20principvedtagelse%20af%20oml%C3%A6gningsplaner%20i%202025.pdf>

Principper

Arealer, der har lav kvælstofbindingseffekt

Princippet betyder, at arealer, der har det største potentiale for at mindske udledning af kvælstof til vandmiljøet udpeges. Det betyder, at områder med naturlig lav kvælstofretention udpeges.

Arealer, der har stor kulstofbindingseffekt

Arealer med kulstofrig lavbundsjord udpeges til omlægning, så kulstoffet forbliver i jorden, og klimapåvirkningen mindskes. Det inkluderer både kulstofrig lavbundsjord i ådalene og i afvandede moser.

Synergier/multifunktionalitet

Arealer, der samtidig har potentiale for multifunktionalitet udpeges, så de leverer flest mulige synergier ift. biodiversitet, grundvandsbeskyttelse eller kommunale planhensyn.

Princippet anerkender, at arealerne er en knap ressource, der skal anvendes klogt. Det tæller positivt i prioriteringen, hvis arealerne bidrager til for eksempel:

- øget biodiversitet
- grundvandsbeskyttelse
- beskyttelse og forbedring af vandmiljø i søer og vandløb
- skovrejsning
- klimatilpasning
- rekreation og adgang til natur
- ændret fødevareproduktion til for eksempel økologi

Store og sammenhængende arealer for mere og bedre natur

For at opnå en højere biodiversitet og optimere forudsætningerne for at skabe værdifulde naturområder, er det vigtigt at udtage store og sammenhængende arealer og randarealer. Herunder kan landskabstypen ådale spille en vigtig rolle, da de dels lever op til at være sammenhængende, dels er lavtliggende i landskabet og dels rummer arealer med højt kulstofindhold og muligheder for at vådlægge og tilbageholde kvælstof.

Metoder

A. Alle virkemidler tages i brug

For at nå de udstukne mål er det nødvendigt, at alle virkemidler tages i brug. Virkemidlerne skal ikke blot anvendes hver for sig, men understøtte og supplere hinanden for at skabe størst mulig effekt i forhold til alle principper.

B. Lodsejere inddrages

For at skabe fremdrift og lokalt ejerskab er det afgørende, at der etableres en tidlig dialog med lodsejere.

C. Fokus på fremdrift

Områder, hvor der er villighed og enighed til at indgå i projekter, prioriteres. Der skabes momentum, der kan motivere aktørerne.

Undervejs accepteres, at ikke alle tiltag leverer maksimal effekt isoleret set, men at de samlet bidrager til målet, som nås gennem en gradvis og langsigtet indsats, for eksempel ved at starte i dele af ådale, hvor en fuld indsats endnu ikke er mulig.

D. Der arbejdes med overordnede udpegninger

Alle relevante arealer, herunder randarealer, inddrages i udpegningerne, så intet overses, hvilket skal sikre en helhedsorienteret og grundig planlægning. De konkrete detaljer afklares senere og på et mere lokalt niveau.

Bilag 4 Oversigt over møder afholdt og planlagt treparten Isefjord - Roskilde Fjord

26-02-2025	MS-teams	Konstituering
18-03-2025	Sonnerupgaard Gods, Lejre Kommune	Præsentation af medlemmerne Fagligt oplæg v/ Fællessekretariatet Drøftelse af kommissorium Klar, parat, trepart! Proces v/KL-komponent Orientering om kystvandråd Kommunikation
30-04-2025	MS-teams	Fagligt oplæg v/Roskilde kommune Gruppedrøftelser af principper Godkendelse af kommissorium
10-06-2025	Elværket, Frederikssund Kommune	Erfaringer og anbefalinger fra Frederikssund Kommunes § 17, stk. 4 udvalg om grøn omstilling Drøftelse af principper Status på kommunernes arbejde med omlægningsplanen
01-07-2025	MS-teams	Vedtagelse af principper
24-09-2025	Grønnessegaard, Halsnæs Kommune	Gennemgang af omlægningsplanen Drøftelse og beslutning vedr. Omlægningsplanen Oplæg v/ Danmarks Naturfredningsforening Oplæg v/ Landbrug og Fødevarer
30-10-2025	Hotel Sidesporet, Holbæk Kommune	Drøftelse og beslutning vedr. omlægningsplanen

Bilag 5 Potentiale for kvælstofeffekt ved minivådområder

Potentiale for kvælstofeffekt ved valg af virkemidlet minivådområder (Beregnet af SEGES)	
Kommunenavn	Kvælstofeffekt potentiale ved minivådområder på lerjord (ton)
Roskilde Fjord, Indre	
Lejre	22,2
Roskilde	15,9
Frederikssund	6,1
Høje-Taastrup	2,7
Egedal	1,2
Ringsted	0,9
Køge	0,5
Greve	0,1
Total	49,6
Roskilde Fjord, Ydre	
Frederikssund	10,0
Egedal	3,0
Allerød	2,3
Hillerød	1,2
Halsnæs	0,2
Roskilde	0,6
Total	17,2
Isefjord, Indre	
Holbæk	55,6
Odsherred	16,5
Lejre	9,5
Frederikssund	6,5
Kalundborg	3,6
Total	91,7
Isefjord, Ydre	
Frederikssund	7,0
Odsherred	4,6
Holbæk	0,7
Total	12,3
Totalt potentiale for Isefjord og Roskilde Fjord	170,8 ton
Totalt potentiale for Isefjord og Roskilde Fjord, fratrukket det der er indtegnet i MARS (170,8 - 10 ton)	160,8 ton

Det er kun en begrænset del af minivådområderne, der fremgår af omlægningsplanen i MARS (10 ton). Tabellen viser potentialet for kvælstofreduktion, hvis SEGES' potentialevurdering af minivådområder realiseres. SEGES oplyser at der er betydelig usikkerhed